

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2021/22:14

Fredagen den 26 november

§ 1 Transport-, telekommunikations- och energifrågor

Statsrådet Anders Ygeman

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för transport, telekommunikation och energi den 11 juni 2021

Återrapport från informellt möte i rådet den 22 september 2021

Återrapport från extrainsatt möte i Europeiska unionens råd för transport, telekommunikation och energi den 26 oktober 2021

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för transport, telekommunikation och energi den 2 december 2021

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 9.00. Välkomna till dagens EU-nämndssammanträde! Vi har en relativt diger dagordning. Jag vädjar till ledamöterna om att hålla korta och kärnfulla inlägg.

Vi inleder med att hälsa statsrådet Anders Ygeman med medarbetare välkommen hit. Vi börjar som vanligt med återrapporter, denna gång från möte i rådet den 11 juni 2021, informellt möte i rådet den 22 september och extrainsatt möte i rådet den 26 oktober 2021.

Anf. 2 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr ordförande! Nämnden har tagit emot skriftliga rapporter från rådsmötena den 11 juni och 26 oktober samt det informella ministerrådet den 22 september. Om ni har frågor svarar jag gärna på dem.

Anf. 3 LOTTA OLSSON (M):

Ordförande! Vid den extra EU-nämnd vi hade inför det extra TTE som var den 26 hade vi i nämnden en lång diskussion om vad som skulle diskuteras och inte på mötet. Moderaterna, Kristdemokraterna, Sverigedemokraterna och Liberalerna framförde att Sverige skulle ta till orda och föra fram uppfattningen att kärnkraften ska klassas som hållbar inom ramen för taxonomin.

I återrapporten kan man läsa att det var en sådan diskussion. Kommissionären själv verkar ha lyft upp detta, liksom flera andra länder. Min fråga är dock om statsrådet följde mandatet från EU-nämnden.

Anf. 4 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Jag tror att detta möjligen framgick ur den skriftliga redovisningen.

Detta var alltså inte en fråga som var på dagordningen. Det jag framförde vid mötet var den uppfattning som vi tidigare har kommit överens om, nämligen att alla fossilfria energislag ska användas i omställningen, inklusive kärnkraft och bioenergi.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar detta och tackar för informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 3, som består av två punkter, 3 a och 3 b. Vi kommer att dela på dem när jag sammanfattar.

Vi inleder med punkt 3 a, Direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet för att genomföra det nya klimatmålet för 2030 (omarbetning). Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 6 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Ni får stå ut med att jag behandlar punkterna i ett sammanhang, så får vi skilja på diskussionerna sedan.

Herr ordförande! Vid energiministermötet den 2 december väntas en policydebatt om energidelarna i Fit for 55-paketet. Det handlar mer specifikt om förslagen till revidering av direktiven om förnybar energi respektive energieffektivisering. Ordförandeskapet väntas också presentera en lägesrapport om de förhandlingar som har ägt rum.

Regeringen välkomnar att båda direktiven anpassas till EU:s klimatmål och avser även att fortsätta att verka för hög flexibilitet och låg grad av detaljreglering, så att medlemsstaterna kan bidra till EU:s mål på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt.

Regeringen välkomnar förslaget att de övergripande målen i direktivet om förnybar energi revideras till 40 procent förnybar energi i EU 2030. Regeringen är dock kritisk till att revidera regelverket kring bioenergins hållbarhet redan nu. Regeringen avser därför att verka för att direktivet inte inför nya bindande submål och att annan detaljreglering inte väljs framför mer effektiva och marknadsbaserade alternativ.

Regeringen anser också att alla kostnadseffektiva fossilfria lösningar, inklusive bioenergi och kärnkraft, spelar viktiga roller för att uppnå EU:s klimatmål och minska beroendet av fossila bränslen.

När det gäller energieffektivisering ser regeringen positivt på ett bindande mål på EU-nivå och att de nationella bidragen är indikativa. Det är viktigt att direktivet möjliggör en omfattande elektrifiering av samhället som en del av energiomställningen. Regeringen ser även positivt på förslagets förstärkning av den offentliga sektorns roll och anser att offentlig upphandling kan vara ett effektivt styrmedel för att öka effektiviseringen.

Regeringen ser dock en risk för att ökad detaljreglering och minskad flexibilitet till följd av förslaget om höjt årligt nationellt energisparkrav.

Anf. 7 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Det som jag tänker på under punkt 3 a är kopplat till energieffektiviseringsmålen. Inte minst med anledning av rådande energipriser skulle man vilja se större fokus på att faktiskt använda den energi vi har på ett betydligt effektivare sätt. Det är både det billigaste och det mest effektiva, och det är dessutom det snabbaste, utan att man behöver

göra så stora investeringar. Jag tror att det skulle vara oerhört betydelsefullt att Sverige också satte upp ett mål.

I den ståndpunkt som har skickats ut står det att regeringen ser positivt på detta, men vi skulle också vilja ha ett siffersatt mål på 50 procent effektivare energianvändning till år 2030. Jag uppfattade statsrådet som att det inte var aktuellt att föra in det, och i så fall kommer vi att ha en avvikande ståndpunkt i den delen.

Anf. 8 CAMILLA BRODIN (KD):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

I näringsutskottet hade vi denna diskussion uppe i går. Då anmälde vi med flera partier en avvikande ståndpunkt, där vi också vill se lite tillägg. Men vi delar ju regeringens syn i många delar.

Vi ser dock att en för Sverige helt avgörande del om energi, jobb och ekonomi saknas. Därför tycker vi att det bör läggas till ett intensitetsmål. I Sverige och resten av EU ser vi alltmer hur samhället elektrifieras. Det finns exempelvis stora planer inom såväl transportsektorn som industrin, och experter talar om en fördubblad elanvändning i Sverige fram till 2050.

Energieffektiviseringsdirektivet innebär att det sätts ett tak på energianvändning. Här anser vi att det är principiellt fel att sätta ett tak då det tvärtom är önskvärt att öka energianvändningen när exempelvis en ny industri gör en etablering, vilket vi till exempel kan se i norra Sverige.

I Sverige har vi till skillnad från EU satt upp mål om effektivisering som ställs i relation till vår ekonomi, då kallat intensitet. I praktiken innebär det ett krav på att hela samhället använder energi mer effektivt och smart men utan att det finns ett absolut tak. Därför anser vi att Sverige mycket tydligare måste påtala risken att EU:s tak för energianvändning kan komma att krocka med de mycket omfattande framtida investeringar som nu planeras och genomförs inom industrin och transportsektorn.

Förvisso kan en övergång från någon form av fossil energi till fossilfri elektricitet i sig innebära en kraftig effektivisering, och det ska också tilläggas att den kraftiga elektrifiering som sker och planeras är helt avgörande för om Sverige ska kunna nå sina klimatmål. Men vi anser att Sverige inte ska chansa på att energieffektivisering och nationella planer kan gå att kombinera. I stället anser vi att den svenska positionen bör kompletteras med innebörden att energieffektivisering inte får utformas och genomföras på ett sådant sätt att den blir ett hinder för den ekonomiska utvecklingen och att Sverige ska kunna nå sina klimatmål.

Anf. 9 DANIEL RIAZAT (V):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Från Vänsterpartiets sida tycker vi att EU:s klimatmål är alldeles för lågt satta. Vi anser också att regeringen bör ställa högre krav än i dag när det gäller att minska växthusgasutsläppen. Det går ihop med frågan om energi och det ärende vi hanterar i dag.

Sedan är vi lite bekymrade när det gäller frågan om kärnkraft. Regeringen öppnar för kärnkraft på ett sätt som man inte har gjort här hemma i Sverige. Vi menar att den linje man har haft här hemma i Sverige har varit betydligt bättre.

2021/22:14
26 november

Jag skulle bara vilja att statsrådet förtydligade lite om just kärnkraften innan jag berättar vad jag har för ställningstagande och om jag ska anmäla avvikande mening.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Att berätta vad man har för ställningstagande är ett populärt uttryck här i riksdagen den här veckan.

Anf. 11 MARIA NILSSON (L):

Herr ordförande! Mitt ställningstagande kommer efter att jag lyssnat till Camilla Brodin. Jag uppfattar att det hon sa ligger väl i linje med de formuleringar som vi har velat föra fram. Liberalerna ställer sig alltså bakom det som Camilla Brodin från KD anförde i fråga om den svenska ståndpunkten.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Då vänder jag mig till Alexander Christiansson, Sverigedemokraterna. Det är väl första gången du är i EU-nämnden, vad jag förstår?

Anf. 13 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD):

Det stämmer bra. I alla fall är det första gången under ditt ordförandeskap.

Herr ordförande! I likhet med Liberalerna konstaterar vi att KD:s ställningstagande är i linje med vår politik. Vi ställer oss också bakom den ståndpunkten.

Anf. 14 LOTTA OLSSON (M):

Moderaterna står också bakom det Camilla Brodin här har framfört.

Anf. 15 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Låt mig börja med frågan om målen, så tar vi kärnkraften sedan. Om jag förstod saken rätt ville Centerpartiet ha ett högre siffersatt mål än det som gäller i EU, och fyra partier vill i stället för det siffersatta målet i EU ha ett intensifieringsmål motsvarande det svenska målet.

Jag vill bara förklara skälet till att regeringen vill ha en målformulering i Sverige och en annan i EU, för det kan ju verka som en motsägelse att vi vill ha olika sorters mål där. Men det beror helt enkelt på att vår energimix ser så annorlunda ut. I Sverige har vi en energimix som är till 99,2 procent fossilfri. Det gör att ett intensitetsmål inte påverkar utsläppen.

Bedömningen är att om vi skulle ha ett motsvarande mål i EU, där det är väldigt hög andel fossil elproduktion i energimixen, skulle vi inte klara Fit för 55. Vi skulle helt enkelt inte klara EU:s klimatambitioner. Det är bakgrunden till att vi har valt två olika målformuleringar.

Vi tror ju – och det skyttade även fram i Camilla Brodins inlägg – att en elektrifiering tvärtom kommer att bidra till en energieffektivisering. Om man jämför en fossilbil med en elbil handlar det om faktor 3 eller 3,5 i energieffektivisering. Även i en del, men inte all, industriproduktion medför elektrifieringen en kraftig energieffektivisering.

Vi är därför inte oroliga för att den målformulering som föreslås i EU på den här nivån skulle innebära något som helst hot mot industri eller

företagande. Tvärtom är det en förutsättning för att öka vår konkurrenskraft. Det är bakgrunden till vårt ställningstagande.

Det är också bakgrunden till att vi i motsats till Centerpartiet inte vill höja målet utan tycker att det är på en rimlig nivå för att klara klimatmålen, som vi ju såvitt jag förstår är överens om.

Vill man då inte använda detta lär man bli tvungen att föreslå andra skärpningar för att klara klimatmålen. Därmed blir det mindre kostnadseffektivt och gör större skada på konkurrenskraften.

Så kommer jag till Vänsterpartiets fråga om kärnkraften. Jag vill nog hävda att vi har samma linje i EU som i Sverige. Sedan energiöverenskommelsen för elva år sedan är det i Sverige möjligt att använda alla fossilfria energislag för att klara klimatutmaningen, inklusive kärnkraft och bioenergi. Sedan dess är det möjligt att bygga ny kärnkraft i Sverige. Jag förstår inte varför vi skulle hindra andra EU-länder från att ha samma möjlighet.

Anf. 16 DANIEL RIAZAT (V):

Punkterna 3 a och 3 b går ihop väldigt mycket, men jag ska försöka att hålla dem separata.

Tack, statsrådet, för svaret gällande kärnkraften!

Från Vänsterpartiets sida anser vi att EU bör ha högre klimatmål. Vi anser också att när det kommer till energieffektiviseringen och användningen av fossilfri energi behövs det även där, precis som Centerpartiets Annika Qarlssoon nämnde, helt enkelt högre mål.

Dessutom anser vi inte heller att kärnkraften är ett framtida verktyg för att åstadkomma detta. Eftersom jag vet att regeringen inte kommer att ändra sig på den här punkten vill jag anmäla en avvikande mening från Vänsterpartiet.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar följande. Det finns stöd för regeringens redovisade inriktning. Sedan finns det också en majoritet för ett tillägg som Camilla Brodin från Kristdemokraterna, med flera partier, har ställt sig bakom.

Sedan finns det en oliklydande avvikande ståndpunkt från Centerpartiet, och det finns en oliklydande avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet.

Jag antar att Miljöpartiet, när det gäller tillägget från de fyra partierna, tillsammans med Socialdemokraterna inte kommer att ställa sig bakom det tillägget. Däremot står vi bakom regeringens här redovisade inriktning.

Därmed har jag sammanfattat ärendet på den här punkten.

Dagordningspunkt 3 b, Ändring av direktiv (EU) 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor för att genomföra det nya klimatmålet för 2030. Det är en diskussionspunkt.

Statsrådet har redan föredragit hela ståndpunkten. Jag vänder mig till nämndens ledamöter.

Anf. 18 LOTTA OLSSON (M):

Moderaterna, Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och L-ledamöterna har anmält följande avvikande ståndpunkt sedan tidigare.

Vi anser att det fortsatta målet för förnybar energi ska bytas mot fossilfritt. Målet skapar i vissa länder ett omställningstryck för att ersätta

kärnkraft med förnybart helt utan klimatnytta, vilket riskerar att motverka målen om leveranssäkerhet, samhällsekonomisk effektivitet och ekologisk hållbarhet. Därför vill vi ändra detta.

Anf. 19 ANNIKA QARLSSON (C):

Det gäller ändring av direktiv om främjande av användning av energi från förnybara energikällor för att genomföra, och så vidare.

I ståndpunkten kan vi konstatera att även kärnkraft finns med. Vi följer upp vår avvikande ståndpunkt. Vi tycker att det är tämligen apart att inkludera kärnkraft i en ståndpunkt till en lagstiftning som reglerar sätt och mål för användning av förnybar energi i EU. Vi anser vidare att EU bör fokusera på utveckling och användning av grön vätgas till skillnad från det som finns i ståndpunkten.

Jag gissar att vi inte får med oss resten på detta. Det är i så fall en avvikande ståndpunkt.

Anf. 20 CAMILLA BRODIN (KD):

Det är ingen hemlighet att vi ställer oss bakom det som Lotta Olsson framförde. Vi bör byta ut ordet förnybart till fossilfritt. Jag hänvisar även till det som jag tidigare sagt om anledningen till varför.

Anf. 21 DANIEL RIAZAT (V):

För vår del tycker vi att formuleringen om förnybart är bra. Däremot anser vi att Sverige ska verka för högre mål om att EU ska minska sina utsläpp med 70 procent fram till 2030.

Vi anser helt enkelt att i och med att regeringen inte presenterar ett högre mål när det kommer till de här frågorna, och också i frågan om kärnkraften, vill vi anmäla en avvikande mening från vår sida.

Anf. 22 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD):

Herr ordförande! På samma sätt igen ställer vi oss bakom den gemensamma ståndpunkt som vi har anmält i utskottet sedan tidigare.

Anf. 23 MARIA NILSSON (L):

Vi ställer oss också bakom det som Camilla Brodin nämnde. Men vi har även ett ytterligare förslag till ett stycke att lägga till i Sveriges ståndpunkt. Det handlar om systemet för ursprungsgarantier för el, som vi anser behöver kommenteras i den svenska ståndpunkten, vilket inte görs nu.

Nu ska jag läsa upp det. Förlåt mig herr ordförande, men det är ju det talade ordet som gäller. Vi har inte lagt fram det här förslaget tidigare.

Vi vill föra till stycket: När systemet med ursprungsgarantier nu ses över behövs förändringar vad gäller garantierna för elektricitet. El produceras och konsumeras samtidigt, och för att vara ändamålsenligt måste ursprungsgarantierna reflektera detta. Ursprungsgarantier för el bör vara giltiga under den elhandelsperiod, vanligen timme, när elen det avser produceras. Detta skulle göra ursprungsgarantierna till en mycket starkare drivkraft för ett fossilfritt energisystem än med dagens konstruktion.

Ordförande! I den delen vad gäller ursprungsgarantier ställer också vi oss bakom Liberalernas yrkande.

Anf. 25 MONICA HAIDER (S):

Vi står inte bakom detta med fossilfri energi. Vi vill ha det som förnybar, samma som tidigare. Vi har en avvikande mening.

Anf. 26 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Vi står inte heller bakom det nya tillägget. Vi vill ha förnybar och inte fossilfri.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Vilket intressant ämnesområde. Det är så många som vill yttra sig. Jag är glad för att det finns en sådan intressesfär kring ärendet.

Anf. 28 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr ordförande! Jag tror ändå att vi måste prata allvar här.

Vi har olika uppfattningar om kärnkraften i Sverige och hur vi formulerar oss – fine. Vi kan bråka om kärnkraften ska vara med i taxonomin eller inte, vilken punkt det ska vara på dagordningen och ni kan KU-anmäla mig för – fine. Det är helt fine. Vi kommer naturligtvis att framför den ståndpunkten som vi fick med oss från förra punkten, även om vi inte håller med den. Det är också fine.

Här måste vi tala klarspråk med varandra. Om vi på allvar ska driva uppfattningen att förnybarhetsdirektivet ska bli ett fossilfrihetsdirektiv kommer vi att tappa bundsförvanter i andra viktiga frågor, läs framför allt skogen. Det handlar om att vi ska kunna använda bioenergi.

Jag riktar faktiskt en liten vädjan till er att inte driva just den här saken. Den kan faktiskt på allvar skada svenska intressen och göra att vi får andra emot oss som borde vara våra vänner.

Det är så här med kärnkraften i EU – om vi lämnar den svenska debatten för en sekund – att det finns ett antal länder som är väldigt mycket för kärnkraft. Det finns ett antal länder som är väldigt mycket mot kärnkraft. Sedan har vi i fördraget slagit fast att energimixen är nationell.

Hittills har vi i EU-nämnden kunnat få uppslutning bakom det. Det är de enskilda länderna som bestämmer sin egen energimix. Sedan har vi diskuterat exakt hur det ska utformas. Oftast har vi kunnat vara överens om formuleringen att alla fossilfria energislag ska kunna användas.

Man kan ha olika uppfattningar om hur det borde vara i EU. Men i den här frågan är det i varje fall 100 procent säkert att oavsett vilket ställningstagande Sverige tar kommer vi inte att kunna ändra sakfrågan i EU, för den är låst.

Däremot kan det här ställningstagandet riskera att skada våra positioner i andra, det vill säga att vi inte får de andra länderna med oss i att vi ska kunna använda skogen som bioenergi. Det är helt avgörande både för Sveriges energimix och för utvecklingen i EU.

Jag har en liten vädjan till er på den här punkten att inte tvinga oss att driva just det här. Det gör oss till åtlöje i EU. Sedan kan vi diskutera hur vi ska göra med de andra punkterna. Men här vore det skadligt för Sveriges

intressen om vi gjorde det. Det har det inte varit på de andra. Jag skulle inte ha sagt det om det inte vore så.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Tack, statsrådet, för det väldigt klara förtydligandet.

Anf. 30 LOTTA OLSSON (M):

Herr ordförande! Jag tycker att det är väldigt förvånande om det är så enormt fundamentalt viktigt för något som vi har diskuterat så mycket som svensk skog att det inte har lyfts fram tidigare i näringsutskottet och att vi har fått vara med i den processen. Sedan kommer man fem i tolv och säger att vi kommer att förlora vårt självbestämmande över skogen, eller vad det nu skulle innebära. Jag tycker att det tyder på en oförmåga att diskutera med näringsutskottet i de här frågorna. Det här kan inte vi besluta om här fem i tolv om vi inte ens har fått veta dessa fakta tidigare.

Anf. 31 CAMILLA BRODIN (KD):

Jag håller med Lotta Olsson i den här frågan. Det som statsrådet tar upp här i dag är något som vi inte har hört tidigare i utskottet på något sätt skulle vara ett hot mot den svenska skogen. Samtidigt har uppfattningen från EU-nämnden tidigare varit att lyfta fram just kärnkraftsfrågan i många olika delar men där Sverige dessvärre inte har gjort det och inte tydligt framfört de åsikter som vi ändå har om betydelsen av kärnkraften för att kunna nå klimatmålen i Europa. Jag fortsätter ändå att vidhålla att vi har vår avvikande mening i den här frågan.

Anf. 32 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Jo, vi har framfört till näringsutskottet att det här är en omöjlig ståndpunkt. Jag tror ärligt talat att om ni funderar igenom frågan att ett förnybarhetsdirektiv ska ändras till fossilfritt kommer ni också att komma fram till att det är en omöjlig ståndpunkt.

Skogen nämner jag eftersom det är den fråga som just nu på energiområdet är den viktigaste för Sverige. Det är alldeles självklart att om vi för fram omöjliga ståndpunkter som gör att vi skjuter ifrån oss andra viktiga länder kommer det att påverka skogen.

Jag tror att vi är tre eller fyra statsråd som har lagt ned enorm tid på att få med oss andra länder och EU-kommissionen på den svenska ståndpunkten, också med ganska tufft driv och samarbete med andra partier.

Jag säger inte att ni inte ska driva er linje i kärnkraftsfrågan. Det är ni i er fulla rätt att göra. Jag vill bara att ni gör det på ett smart sätt för er själva och för Sverige. Det är det som är poängen.

Ni kommer att kunna ha lika bra nationell arena för er kärnkraftspolitik även om ni inte kräver att förnybarhetsdirektivet ska byta namn och vara någonting annat än det är. Det är det som är poängen här.

Det är bara en ödmjuk uppmaning till er. Ni är naturligtvis i er kraft att driva vad ni vill. Men den här ståndpunkten försvagar Sveriges position och stärker den inte.

Anf. 33 DANIEL RIAZAT (V):

Jag vill bara för att förtydliga det jag sa i mitt förra anförande vara väldigt tydlig med att Vänsterpartiet är på regeringens linje när det kommer till frågan om förnybar kontra fossilfri så att det blir tydligt.

2021/22:14
26 november

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Jag föreslår att vi tar några minuters ajournering och att statsrådet tillsammans med företrädare för dem som har den avvikande ståndpunkten träffas här bredvid ordförandeplatsen.

Ajournering

EU-nämnden beslutade kl. 9.30 på förslag av ordföranden att ajournera samrådet.

Återupptaget samråd

Samrådet återupptogs kl. 9.39

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Vi återupptar sammanträdet.

Anf. 36 CAMILLA BRODIN (KD):

Herr ordförande! Detta var en spännande upplevelse som jag inte varit med om tidigare – att vi får ny information, om man får säga ny information när skogen blir så satt i fokus. Vi i partierna har diskuterat med varandra här, och jag kan säga för Kristdemokraternas del att vi står fast vid att vi bör byta ut ordet förnybart till fossilfritt.

Anf. 37 LOTTA OLSSON (M):

Herr ordförande! Vi står också kvar vid vår ståndpunkt.

Detta visar med all tydlighet att vi fortsättningsvis måste vara ännu mer noggranna med processen mellan utskotten, att frågorna ska vara färdigprocessade när de kommer hit och att vi inte här kan ändra fakta som kan spela roll i olika frågor och som är emot varandra.

Anf. 38 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD):

Herr ordförande! Ärendet är väl behandlat. Vi har pratat om det i utskottet tidigare, och ståndpunkten är väl förankrad i våra grupper och också framlagd i utskottet i går. Därför menar jag att det har funnits tid att ta denna diskussion tidigare.

Vi står också fast vid vår ståndpunkt.

Anf. 39 MARIA NILSSON (L):

Jag sitter inte i näringsutskottet, men jag delar helt den mening som de ledamöter som sitter där har. Utskottet hade naturligtvis varit en bra arena för att lyfta upp de målkonflikter som kommer upp nu. Då hade vi kanske inte, i alla fall inte jag, känt en sådan handfallenhet som jag just nu känner.

Jag har konfererat bakåt, och jag ser ingen anledning att ändra Liberalernas ställningstagande.

Anf. 40 ANNIKA QARLSSON (C):

Jag anmälde avvikande ståndpunkt kopplat till att kärnkraft nämns. Jag är också väldigt fundersam kring att ändra i ett direktiv som är för förnybara energikällor. Det blir inte bara apart, utan det blir rentutav korkat. Vi anmäler därför avvikande ståndpunkt vad gäller att försöka ändra ett direktiv i sista minuten.

Anf. 41 DANIEL RIAZAT (V):

I och med att frågan får majoritet trots att det inte är så logiskt vill jag också anmäla avvikande mening på den punkten, så att vi inte ställer upp på den linje som jag nu räknar till har vunnit.

Anf. 42 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Vi anmäler avvikande ståndpunkt mot det nya tillägget och följer upp regeringens linje. Jag tycker att det är viktigt att lyssna till fakta. Detta handlar om förnybart, inte om kärnkraft. Därför anmäler vi avvikande ståndpunkt. Det tycker vi är det enda rimliga.

Anf. 43 MONICA HAIDER (S):

Det var samma som jag sa tidigare. Vi gör också så.

Anf. 44 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Jag har bara två små synpunkter. Den första är att detta är fördragsbundet. EU ska främja förnybart enligt EU-fördraget. Detta kan man inte ändra på ett möte även om man skulle vilja. Den andra är att vi framförde i näringsutskottet att det är en omöjlig ståndpunkt. Och även om vi inte hade gjort det hade det inte varit någon stor nyhet att EU-fördraget ser ut som det gör.

Jag beklagar att man sätter andra intressen framför Sveriges i det här fallet.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar jag på följande sätt. Det finns en likalydande avvikande ståndpunkt från Moderaterna, Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Liberalerna, som kommer att bli ett tillägg till regeringens redovisade inriktning. Det finns också fyra partier – Centerpartiet, Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna – som ställer sig emot det sammanfattade tillägget från de partier jag nyss nämnde. Det finns också en ytterligare oliklydande avvikande ståndpunkt från Centerpartiet och Vänsterpartiet och även från Liberalerna. Centern och Liberalerna har en likalydande avvikande ståndpunkt, fast den är oliklydande i den totala sammanfattningen. Vänsterpartiet har en oliklydande avvikande ståndpunkt.

Då går vi in på dagordningspunkt 4, Åtgärder mot stigande energipriser. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 46 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr ordförande! Vid mötet planeras även ett åsiktsutbyte om hanteringen av de stigande energipriserna. Som ni minns diskuterade vi frågan nyligen inför det extrainsatta energiministermötet den 26 oktober.

Kommissionen presenterade i oktober en verktygslåda med åtgärder för att mildra effekten av höga energipriser. Åtgärderna baseras på redan existerande lagstiftning. Inför rådsmötet har byrån för samarbete mellan EU:s tillsynsmyndigheter, Acer, kommit med rapporter som kommer att ligga till grund för diskussionen.

Regeringen anser att åtgärder för att bemöta de höga energipriserna inte får riskera att snedvrider energimarknaden eller utsläppshandels funktion. Det är därför positivt att Acer har fått i uppdrag att titta på eventuella förbättringsområden i grossistledet på elmarknaden. Regeringen kan också konstatera att Acers rapport om elmarknadens funktion inte innehåller förslag som innebär sådana risker.

Regeringen ser inte heller något behov av ytterligare budgetära mekanismer med anledning av de höga energipriserna. De rådande höga elpriserna är till stor del orsakade av höga priser på naturgas, vilket understryker att omställningen till fossilfria energislag behöver påskyndas för att uppnå ambitiösa klimatmål och minska EU:s beroende av fossila bränslen.

Anf. 47 LOTTA OLSSON (M):

Ordförande! TTE-rådet för energi ska ha en fortsatt diskussion om elpriserna i Europa. Vid förra sammanträdet i TTE-rådet för energi tog flera andra länder till orda och framförde uppfattningen att kärnkraft ska klassas som hållbart i taxonomin. Sverige var olyckligtvis inte ett av dessa länder, trots att riksdagen gett ett sådant mandat till regeringen. Vi anser att Sverige denna gång ska ta till orda och framföra den svenska ståndpunkten att svensk och europeisk kärnkraft ska klassas som hållbar i taxonomin.

Anf. 48 CAMILLA BRODIN (KD):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för dragningen!

Vi står också bakom att Sverige i Europa bör uppfattas som ett kärnkraftsvänligt land och att vi bör hålla dessa frågor vid liv och inte ställa oss i bakgrunden. Som det ser ut just nu uppfattas vi inte vara ett av de länder som ändå ser positivt på att kärnkraften kommer att vara en betydande och avgörande del när det gäller att nå klimatmålen – för att Europa ska lyckas nå dem i tid. Vi bör verkligen vara ett av dessa länder och sälla oss till de övriga.

Anf. 49 MARIA NILSSON (L):

Herr ordförande! Jag delar det som Camilla Brodin precis lyfte fram.

Men jag har också en fråga till statsrådet. Det handlar om huruvida de säkerhetspolitiska aspekterna av energikrisen kommer upp på mötet. De är en grundläggande del i det hela, inte minst Nord Stream 2. Den diskussionen behöver vi inte ha nu, men jag undrar över den säkerhetspolitiska aspekten, inte minst utifrån EU:s strategiska kompass och så vidare. Nu uppfattar jag det lite som att det blir två separata spår, fast dessa spår är oerhört sammankopplade.

Anf. 50 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD):

Herr ordförande! Vi ställer oss bakom den ståndpunkten av samma anledningar som nu har framförts här. Jag behöver inte förlänga debatten genom att säga fler saker.

Anf. 51 ANNIKA QARLSSON (C):

För protokollet läser jag att det är åtgärder mot stigande energipriser vi pratar om nu. Jag kan konstatera att de fyra före mig lyfter fram den kanske dyraste energiformen. Jag tror att det finns andra alternativ, och jag vänder mig emot det valet.

Anf. 52 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr ordförande! Det tenderar att bli ungefär samma diskussion på alla dagordningspunkter. Jag tror att den linje som i princip alla partier i riksdagen tidigare har varit överens om är den som är att föredra, nämligen att föra fram att alla fossilfria energislag behövs i klimatomställningen och inte försöka göra varje punkt till en kärnkraftspunkt eller något annat än den handlar om.

Detta är som sagt inte en fråga om taxonomin. Taxonomin påverkar inte våra energipriser den här vintern eftersom den inte ens kommer att vara beslutad den här vintern. Taxonomin kommer att behandlas, och det finns all möjlighet för EU-nämnden och riksdagens partier att påverka vår uppfattning i den frågan på Ekofinmötet – det är där taxonomin diskuteras. Då kan man också ha mer utförliga resonemang om vilka delar som ska och inte ska vara med i taxonomin.

Däremot har vi tidigare framfört, och avser att göra det även denna gång, den mening vi tidigare har varit överens om, nämligen att alla fossilfria energislag behövs, inklusive kärnkraft och bioenergi. Jag tycker att detta är en rimlig uppfattning.

Maria Nilsson tar också upp frågan om huruvida säkerhetspolitiken diskuteras. Den brukar diskuteras, men i marginalen, skulle jag säga. De länder som är gasberoende hoppas på väsentligt större gasleveranser från Ryssland och att Nord Stream 2 ska öppnas. De brukar också, i alla fall i marginalen, ha lite uppfattningar om att Tyskland försenar detta. Tyskland säger att det är deras oberoende myndighet som har hand om detta men att Nord Stream 2 snart kommer att öppna. Huruvida dessa uppfattningar är kongruenta med varandra låter jag vara osagt. Sedan brukar Litauen, är det väl oftast, säga att gasberoendet påverkar vår säkerhetspolitiska situation; de ligger ju nära Ukraina.

Det är helt enkelt så att de flesta länder i EU är beroende av fossil gas, och den fossila gasen kommer främst från Ryssland. Därmed blir intresset av att diskutera den säkerhetspolitiska aspekten av detta på energiministermötet en aning begränsat jämfört med vad man skulle kunna önska.

Vår övergripande uppfattning är att det fossila beroende som Europa har dels hotar klimatet och existensen på planeten, dels gör att vi är orimligt beroende av olja från Gulfstater och gasleveranser från Ryssland. Sättet att göra oss fria från detta är att öka den förnybara och den fossilfria energiproduktionen i Europa och därmed öka vår självförsörjningsgrad. Det är först då vi kommer att få en bättre prisbild och en bättre försörjning ur säkerhetspolitisk synpunkt. Sedan kommer variationen när det gäller

Anf. 53 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Precis som Annika Karlsson noterar jag också att detta inte handlar om kärnkraften i taxonomin utan om energipriser. Miljöpartiet anser att kärnkraften inte är hållbar och inte bör klassas som hållbar i taxonomin. Taxonomin är heller inte uppe på den här agendan. Kärnkraften är dessutom ett dyrt energislag, så vi vänder oss emot detta tillägg. Detta är också något vi följer upp från tidigare EU-nämnder.

Anf. 54 DANIEL RIAZAT (V):

Vi instämmer i det som precis framfördes av Miljöpartiet gällande denna fråga. Vi vänder oss emot det ställningstagande som de fyra övriga partierna tidigare har anmält.

Vi skulle från Vänsterpartiets sida vilja att man pratade om en reglering av energimarknaden. Vi vet att detta också är något som påverkar de stigande priserna – att det ser ut om det gör, med en ganska kaosartad marknad runt om i Europa.

Med detta sagt ställer vi oss ändå bakom regeringens ståndpunkt i denna fråga.

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Jag vill bara ha ett förtydligande från statsrådet avseende den position som har förts fram i finansutskottet. Kan du bara ta det du framförde alldeles nyss en gång till för protokollet?

Anf. 56 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Jag siktade nog egentligen inte på den formulering som EU-nämnden har varit överens om och som har framförts vid det tidigare mötet i Ekofin. Men jag kan läsa upp den också, bara så vi har det klart för oss.

Den här punkten handlar inte om taxonomin. Däremot har taxonomin behandlats en gång och kommer att behandlas vid ett flertal tillfällen i Ekofin. Den uppfattning som finansutskottet har varit överens om, och sedermera också EU-nämnden, lyder så här:

”Riksdagens finansutskott har uttalat att alla fossilfria energislag, inklusive kärnkraft, spelar viktiga roller för att nå uppställda mål på klimatområdet och att Sverige ska agera aktivt, tillsammans med andra medlemsländer i EU, för att tydligt värna kärnkraftens villkor och framtid inom ramen för taxonomin.”

Anf. 57 ORDFÖRANDEN:

Det var lite grann detta som statsrådet var inne på i sitt tidigare inlägg.

Jag vänder mig på nytt till dem som har framfört kärnkraftssynpunkter. Vi har alltså redan en position från finansutskottet i EU-nämnden, och regeringen har burit med sig den när det har förekommit taxonomi-diskussioner. Är detta något som ni möjligen skulle kunna ställa er fortsatt bakom och då inte framföra det budskap som ni har framfört vid dagens EU-nämndssammanträde?

Anf. 58 CAMILLA BRODIN (KD):

Herr ordförande! Vid den diskussion som var förra gången under mötet i TTE-rådet var det flera länder som ändå lyfte upp denna fråga och faktiskt när man pratar om elpriser i samma veva pratar om kärnkraftens betydelse för det hela. Vi kan till exempel titta på Tyskland och hur det ser ut där just nu. Det är kanske inte den mest tacksamma uppgiften att i dag vara energiminister just i Tyskland, där man har avvecklat kärnkraften långt före både kolet och, ser vi nu, naturgasen, som man också är beroende av, speciellt när det inte blåser eftersom man har väderberoende kraft.

Ganska många EU-länder framför ändå vikten av kärnkraften, och vi tycker att Sverige också ska vara ett av dessa länder i de fortsatta diskussionerna.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Jag vill ändå för protokollets skull framföra att om det inte står under ordförandelandets dagordningspunkt är det självklart fritt för alla medlemsstater att framföra vilka synpunkter man vill. Men det är ändå dagordningspunkten som regeringen rimligen bör förhålla sig till.

Anf. 60 LOTTA OLSSON (M):

Taxonomin är inte huvudpunkten här, men det hänger ju ihop väldigt mycket. Effektiviteten hos det europeiska energisystemet skulle vara mycket bättre, och vi skulle kunna använda vindkraftens potential på ett mycket bättre sätt om ett land som Tyskland hade haft kvar sin kärnkraft, vilket man nu inte har. Jag menar inte att statsrådet ska framföra detta till Tyskland, men det här hänger ihop. Taxonomin har en nyckelroll, och kärnkraften bör finnas med i mixen.

Anf. 61 MARIA NILSSON (L):

Herr ordförande! Liberalerna har inte ändrat åsikt, men jag vill passa på att tacka statsrådet för ett bra och väl avvägt resonemang kring den säkerhetspolitiska aspekten av energikrisen. Jag tror att detta kommer att vara oerhört viktigt, inte minst genom att Nord Stream 2 fortfarande inte är igång, vilket vi tycker är bra. Men det får också konsekvenser.

Anf. 62 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Vi måste bara vara klara över en sak. Jag uppfattar att M, KD och SD också står bakom att energimixen i respektive land ska bestämmas av respektive land och att det inte är en fråga för EU. Jag tror att detta är en rätt viktig utgångspunkt.

Sedan uppfattade jag faktiskt inte svaret på ordförandens fråga. Det finns egentligen två sätt att göra detta på – nu är jag återigen lite rakare än vad ordföranden är.

Det ena sättet är att vi står bakom den uppfattning som vi förde fram vid den förra energiprisdiskussionen. Då handlar det om den gamla meningen om kärnkraften, som vi flera gånger har varit överens om. Då kommer ni att ha motsatt uppfattning och kräva att vi ska föra fram en annan uppfattning. Det är det ena läget – fine with that. Det var ju detta som hände senaste gången. Då valde vi att påpeka att detta var en så kallad

falsk majoritet och valde att ändå föra fram den uppfattning som vi tidigare har varit överens om. Så var det.

Det andra sättet är att vi kompromissar. Den kompromissen är i så fall den som finansutskottet och sedermera EU-nämnden ställde sig bakom när nämnden diskuterade taxonomin, det vill säga den uppfattning som vi hade när den frågan berördes. Då kan vi ju inte ha reservationer för en tredje uppfattning. Jag tror att detta är den poäng som ordföranden försöker att fråga er om, och ni får nog svara på den frågan.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Ja. Det är ju också så att vi har diskuterat att energislagen är nationell kompetens. Detta har förekommit väldigt ofta i EU-nämnden, långt tillbaka i tiden, så jag tror inte att det är främmande för något parti. Precis som statsrådet sa har vi också haft den här diskussionen uppe.

Jag delar statsrådets uppfattning att det blir lite konstigt om vi redan har en position som är fastslagen från finansutskottet via EU-nämnden, som regeringen och oppositionen till stora delar har kommit överens om, och nu ska tillföra någonting ytterligare. Jag ville vara lite diplomatisk men vill ändå ställa frågan: Är det så att vi ska gå ifrån den position som är fastslagen i finansutskottet av nämnda partier, som nu har framfört ytterligare en ståndpunkt i detta?

Anf. 64 LOTTA OLSSON (M):

Ordförande! Vi delar inte statsrådets uppfattning om positionerna. Det här handlar ju om vad som ingår i taxonomin och inte om hur staterna gör sin egen energimix. Det här handlar om huruvida en spade heter en spade eller om den inte heter det. Vi står kvar.

Anf. 65 ANNIKA QARLSSON (C):

Energimixen var ju en egen fråga. Vi har haft ett alternativ när det gäller hur regeringen har förhållit sig. Sedan finns det ytterligare ett alternativ, som finansutskottet har konstaterat att vi nu har som ny ståndpunkt. Det ni framför i dag är ju en tredje ståndpunkt.

Vilken av dem är det som ska gälla? Är det den som finansutskottet har kommit överens om, eller ska den ändras? Har ni mandat för att ändra den ståndpunkten i dag?

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Det är även min fråga. Energimixen var ju bara någonting som statsrådet nämnde som en separat del i det här. Det som är förankrat i finansutskottet och i EU-nämnden är den ståndpunkt som finansutskottet ställer sig bakom och som statsrådet alldeles nyss läste upp. Nu har denna tredje ståndpunkt tillkommit.

Jag ställer mig samma fråga som Annika Qarlsson.

Anf. 67 LOTTA OLSSON (M):

Herr ordförande! Vi står kvar vid vår ståndpunkt och ser inte det som Annika Qarlsson framför. Tvärtom – det här är vad vi har varit tydliga med hela vägen.

2021/22:14
26 november

Samtidigt är det ju inte här vi förhandlar, utan vi framför våra ståndpunkter här på detta sätt.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Vi har en ståndpunkt när det gäller taxonomin som är fastslagen i finansutskottet. Oppositionen har framfört en ståndpunkt som berör taxonomin som ett komplement till den tidigare. Så har jag tolkat det.

Anf. 69 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Det blir kanske lite otydligt här. Jag ska försöka att göra det kristallklart.

Efter diskussionen om taxonomin vid förra EU-nämndsmötet har frågan varit uppe i Ekofin. I motsats till det som hände på energiministtermötet anpassade sig vår representant vid Ekofinmötet vid finansutskottsmötet och sedermera i EU-nämnden. Detta ledde till en kompromisskrivning.

Jag tycker inte att vi över huvud taget borde ta upp taxonomin vid det här mötet, men om det går att skapa majoritet för samma kompromisskrivning som har varit vid finansutskottets möte och vid Ekofinmötet – alltså de två möten där det beslutas i frågan – kan jag tänka mig att göra en sådan kompromiss.

Jag ska läsa högt, så att ni förstår vad denna kompromiss innebar. Det blir ju lite konstigt om vi ska ha en uppfattning på mötet då frågan beslutas och sedan hävda en delvis annan uppfattning på ett möte då frågan inte beslutas. Så här lyder skrivningen:

”Riksdagens finansutskott har uttalat att alla fossilfria energislag, inklusive kärnkraft, spelar viktiga roller för att nå uppställda mål på klimatområdet och att Sverige ska agera aktivt, tillsammans med andra medlemsländer i EU, för att tydligt värna kärnkraftens villkor och framtid inom ramen för taxonomin.”

Anf. 70 DANIEL RIAZAT (V):

Jag tycker att det här blir väldigt märkligt. Detta handlar egentligen om en annan dagordningspunkt än det som nu tas upp från vissa partier.

I det här fallet blir det också märkligt på ett annat sätt. När vi får ut handlingarna och ska ta ställning, och när vi får föredragningspromemorior och kommenterade dagordningar, går vi tillbaka och kollar hur vårt parti har ställt sig tidigare i denna fråga. Jag kan till exempel inte säga just nu vad Vänsterpartiet har gjort i finansutskottet när det gäller en annan fråga, för det är inte detta vi ska behandla just nu. Ska jag då ta ställning till någonting som vi egentligen inte behandlar i dag för att vi har partier som vill besluta om en punkt som inte finns just nu och som inte berör denna fråga?

Jag förstår inte riktigt hur den här hanteringen ska gå till. Då behöver jag veta vad Vänsterpartiet har sagt om denna kompromiss. Vi är inte experter på alla dessa frågor.

(Statsrådet ANDERS YGEMAN (S): Jag misstänker att ni har sagt nej!)

Anf. 71 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Ordförande! Jag tycker att det fortfarande är lite otydligt vad M, KD och så vidare vill. Jag skulle gärna vilja ha ett förtydligande för att förstå vad jag har att förhålla mig till.

2021/22:14
26 november

Anf. 72 CAMILLA BRODIN (KD):

Jag tycker att det har uppstått något slags förvirring här, om jag får göra mig till tolk för väldigt många av oss. Vi har inte ändrat uppfattning. Vi vill egentligen bara förtydliga att det vid det förra TTE-mötet uppkom på dagordningen att flera andra länder uttryckte sin åsikt om kärnkraften. Sverige valde dock att inte framföra denna åsikt, som uppenbarligen ändå är framförhandlad i finansutskottet.

Vi vill framföra följande: När detta kommer upp nästa vecka ska Sverige vara tydligt med sina åsikter, framföra betydelsen av kärnkraftens roll i Europa och sälla sig till de andra kärnkraftsländer som också uttrycker sig på detta sätt. Detta har inte upplevts över huvud taget när vi sett på den debatt som ändå pågår i Europa.

Jag hoppas att detta är tydligt nog när det gäller vilket mandat vi vill skicka med den svenska regeringen när man väl pratar om dessa frågor i EU.

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Låt mig kommentera det Camilla Brodin precis sa.

Detta mandat har ju i huvudsak framförhandlats i finansutskottet. Jag tyckte att statsrådet var väldigt tydlig med att framföra det budskapet. Det skulle väl kunna vara en from förhoppning att det är detta som statsrådet också ska fortsätta att framföra, både när det gäller taxonomin och i det här sammanhanget.

Anf. 74 CAMILLA BRODIN (KD):

Herr ordförande! När jag hör ordföranden tolka det här undrar jag vad problemet är.

Anf. 75 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Även om detta är ordförandens roll tolkar jag det som att dessa fyra partier står bakom att vi ska framföra samma linje i taxonomifrågan på energiområdet som vi har varit överens om att föra fram i Ekofin och som tidigare har vunnit nämndens gillande.

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Det är precis så jag också tolkar läget för närvarande.

Anf. 77 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Ordförande! För tydlighetens skull vill jag säga att Miljöpartiet anmäler en avvikande ståndpunkt gentemot det som förankrades i finansutskottet. Därmed följer vi också upp den avvikande ståndpunkt som Miljöpartiet då lade fram i finansutskottet.

Anf. 78 DANIEL RIAZAT (V):

Det jag anförde tidigare var ju lite retoriskt, men Vänsterpartiet ställer, precis som Miljöpartiet, sig bakom den avvikande mening vi anmälde vid det sammanträdet.

Anf. 79 ANNIKA QARLSSON (C):

Vi följer också upp vår avvikande ståndpunkt sedan tidigare.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en komplettering om att framföra den synpunkt som har framförts vid finansutskottet och som sedermera har vunnit gillande i EU-nämnden vid tidigare tillfälle. Till detta har Centerpartiet, Vänsterpartiet och Miljöpartiet framfört avvikande ståndpunkter.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Övriga frågor och aktuella lagstiftningsförslag. Önskar statsrådet kommentera någonting här?

Anf. 81 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Nej.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar detta och tackar för informationen.

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för transport,
telekommunikation och energi den 4 juni 2021

Återrapport från informellt videomöte den 14 oktober 2021

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
transport, telekommunikation och energi den 3 december 2021

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Har statsrådet något att återrapportera här?

Anf. 84 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Nej.

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar detta och tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Förordningen om harmoniserade regler för artificiell intelligens (rättsakt om artificiell intelligens). Det här är en informationspunkt.

Anf. 86 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr ordförande! Det slovenska ordförandeskapet bjöd in till ett informellt videomöte i syfte att diskutera kommissionens förslag till förordning om harmoniserade regler för AI. Vid diskussionen framkom att det fanns ett brett stöd för förslaget som ett verktyg för att främja AI-utvecklingen och konkurrenskraften samtidigt som grundläggande rättigheter skyddas.

Många medlemsstater påminde också om behovet av en balans för att lagstiftningen ska kunna främja innovation och att man därför bör ta administrativa bördor i beaktande, särskilt för små och medelstora företag.

Ni har även fått en skriftlig rapport från mötet. Jag svarar gärna på eventuella frågor.

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Jag är glad att statsrådet gärna svarar på frågor!

Anf. 88 ÅSA COENRAADS (M):

Tack, ministern, för återrapporten!

Vi har ju inom trafikutskottet haft lite synpunkter på artificiell intelligens kopplat både till handel och till den internationella brottsligheten och terroristbekämpningen. Jag noterar att statsrådet under videomötet förtydligade den svenska ståndpunkten gällande brottsbekämpningen och handel, och det tycker vi är bra.

Vi vill ändå poängtera en sak. Det gäller att ståndpunkten att vi måste kunna använda bland annat ansiktsigenkänning för att förebygga kriminalitet och brottslighet inom unionen ska finnas med i de fortsatta diskussionerna.

Anf. 89 DANIEL RIAZAT (V):
Jag vill bara kolla så att jag förstår rätt. Är det dagordningspunkt 7 vi diskuterar just nu?

Anf. 90 ORDFÖRANDEN:
Ja.

Anf. 91 DANIEL RIAZAT (V):
Okej! Det är ju en informationspunkt, men Vänsterpartiet har sedan tidigare haft ett ställningstagande om att vi vill att regeringen ska verka för att förordningen om artificiell intelligens ska göras till ett direktiv, så att medlemsländerna får större flexibilitet vid genomförandet.
Är jag inne på rätt punkt?
Vi står fast vid det, även om detta inte är en diskussionspunkt utan en informationspunkt.
Statsrådet får gärna kommentera.

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:
Jag är glad att Daniel Riazat noterar att det är en informationspunkt, så att vi håller oss till den proceduren. Det här är alltså något som bara framförs vid EU-nämndens sammanträde, och det är icke bindande.

Anf. 93 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):
Herr ordförande! Jag läste möjligtvis upp fel talepunkter. Därför blev det lite fel. Jag läste informationstalepunkterna, eftersom jag var på fel flik i min mapp. Jag ber nämnden så mycket om ursäkt för att ha bidragit till denna förvirring.

Anf. 94 ORDFÖRANDEN:
Bra att till och med statsrådet konstaterar det. Jag satt mest och hörde ordet information och tänkte sedan inte så mycket mer på det.
Ärade EU-nämndsledamöter! Vi backar bandet och ger statsrådet en chans att läsa upp dagordningspunkt 7, som är en informationspunkt om artificiell intelligens.

Anf. 95 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):
Vid mötet förväntas det slovenska ordförandeskapet presentera sin lägesrapport om förhandlingarna om förordningen om harmoniserade regler för artificiell intelligens, den så kallade AI-akten. Under hösten har den första generella artikelgenomgången av hela förslaget precis avslutats. Ordförandeskapet väntas informera om läget och sin hantering av processen.

Regeringen avser att notera lägesrapporten.
Vid föregående överläggning i trafikutskottet lyftes frågan upp om användningen av AI i brottsbekämpande syfte. Regeringen anser att användningen av AI-system för biometrisk identifiering på allmänna platser kan utgöra ett viktigt verktyg i brottsbekämpningen. Det är därför regeringens hållning att det i AI-förordningen kan finnas behov av utökade möjligheter att använda AI-systemet för biometrisk fjärridentifiering på

allmänt tillgängliga platser i realtid när det gäller ändamål som rör brottsbekämpning.

Regeringen anser också att det behöver förtydligas att ändamål som rör nationell säkerhet inte omfattas av förordningens tillämpningsområde.

Nu blir diskussionen lite mer begriplig. Jag ber om ursäkt.

Anf. 96 ÅSA COENRAADS (M):

Herr ordförande! Eftersom vi har börjat om på dagordningspunkten vill jag förtydliga att Moderaterna tycker att det är bra att brottsbekämpningen nu ingår i AI-strategin. Vi tycker också att det är viktigt att regeringen fortsätter att framhålla ståndpunkten att ansiktsigenkänning bland annat kan vara ett verktyg i kampen mot brottslighet och internationell terrorism inom unionen.

Anf. 97 DANIEL RIAZAT (V):

Vi ser väldigt stora faror med det här, bland annat angående brottsbekämpning. Vi tycker generellt att regeringen bör framföra betydligt mer. Det gäller bland annat det som jag framförde innan statsrådet kom tillbaka till rätt ämne. Men det gäller också de risker som finns med att använda AI och som vi vet har kritiserats av forskningen, bland annat när det gäller rasprofilering och annat i brottsbekämpning. I och med att det ändå är människor som ligger bakom även AI är det viktigt att ha med sig den aspekten.

Jag undrar bara om det rent formella, i och med att vi tidigare har haft en avvikande mening när frågan har behandlats i utskotten. Det går väl inte att ta upp det här på grund av att det är en informationspunkt, men jag gör ett medskick.

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:

Inte heller medskick brukar vi ha, Daniel Riazat. Men det du har sagt nu kommer att stenograferas, och du kan framföra det längre fram när det blir publikt.

Statsrådet har inga kommentarer. Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 8, Förordningen om en ram för europeisk digital identitet. Det är ytterligare en informationspunkt.

Anf. 99 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr ordförande! Ordförandeskapet väntas informera om sin lägesrapport om förhandlingen om kommissionens förslag till ändring av EU:s förordning om elektronisk identifiering, ramverket för en europeisk digital identitet, e-IDAS 2.

Ett intensivt tekniskt arbete har påbörjats för att förbereda för en pilot av den digitala identitetsplånboken med målsättningen att möjliggöra att bland annat digitala körkort, digitala läkemedelsrecept och digitala examensbevis ska kunna ingå i den. Därtill har det slovenska ordförandeskapet hunnit slutföra en artikelgenomgång av förslaget.

Regeringen avser att notera lägesrapporten.

2021/22:14
26 november

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 9, Beslut om en färdväg för det digitala decenniet. Det är ytterligare en informationspunkt.

Anf. 101 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr ordförande! På dagordningen står en lägesrapport om förhandlingen om förslaget till beslut om policyprogrammet Vägen till det digitala årtiondet. I programmet föreslås en uppföljning- och styrningsmekanism för arbetet mot målsättningarna för EU:s digitala omställning till 2030. Målsättningarna presenterades i ett meddelande om en digital kompass 2030. Kompassen innehåller målsättningar för EU:s digitala omställning inom fyra nyckelområden: digital kompetens, digital infrastruktur, näringslivets digitala omvandling och digitalisering av offentliga tjänster.

Under hösten har en artikelgenomgång av förslaget inletts i rådet. Det är denna som ordförandeskapet väntas informera om i sin rapport.

Regeringen avser att notera lägesrapporten.

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Digitala rättigheter och principer. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 103 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr ordförande! Vid rådsmötet ska en riktlinjedebatt hållas. Den tar sin utgångspunkt i kommissionens aviserade initiativ om en deklaration om digitala rättigheter och principer. Initiativet aviserades i samband med den digitala kompassen 2030. Deklarationen har ännu inte presenterats men väntas under fjärde kvartalet 2021.

Regeringen ser positivt på initiativ som syftar till att stärka individers möjligheter att ta del av digitaliseringens möjligheter. Det är dock viktigt att de digitala rättigheter som tas fram harmoniseras med existerande folkrättsliga åtaganden och mänskliga rättigheter. Utgångspunkten bör vara att de rättigheter som gäller offline även gäller online.

De digitala principerna bör även grundas i tidigare arbete på området, inklusive inom FN och Europarådet.

Anf. 104 ÅSA COENRAADS (M):

Herr ordförande! Tack, ministern, för dragningen!

Jag har en fråga som egentligen mer gäller ett förtydligande. Det är så länge sedan frågan var uppe i trafikutskottet att ministern behöver påminna lite om vad frågan egentligen rör. Vad är skillnaden mellan folkrättsliga åtaganden och mänskliga rättigheter? Om ministern kan göra en snabb dragning av det skulle jag vara tacksam.

Anf. 105 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Det här är ungefär lika skrämmande som att man vet att de små barnen kommer att växa upp och fråga vad pappa egentligen gör på jobbet. Vad betyder egentligen riktlinjedebatten om digitala rättigheter och principer?

Nej, men allvarligt talat är konventionen om mänskliga rättigheter en enskild konvention. Sedan finns det andra folkrättsliga åtaganden som Sverige har gjort inom ramen för andra konventioner. Här handlar det väl bara om att se till att de följs upp i det digitala, att de ska vara likadana i den digitala världen som de är i den analoga världen.

I övrigt är det här arbetet fortfarande väldigt fluffigt, som så mycket tyvärr är inom EU.

Anf. 106 ORDFÖRANDEN:

Det kan inte bli tydligare än så.

Vi konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Övriga frågor.

Anf. 107 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Med tanke på att vi har ägnat ganska lång tid åt de tidigare dagordningspunkterna avstår jag från att informera på Övriga frågor, om det inte finns någon punkt som ni är särskilt intresserade av. Jag kan också tacksamt notera att vi inte har lyft upp kärnkraftsfrågan på någon av de här tre punkterna.

Anf. 108 ORDFÖRANDEN:

Det gäller att hålla humöret uppe!

Vi tackar för och noterar informationen.

Vi vill tacka statsrådet med medarbetare för närvaron vid dagens EU-nämndssammanträde och önska lycka till vid kommande rådsmöte och givetvis önska statsrådet en trivsamt och trevlig helg.

Anf. 109 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Jag passar på att önska nämndens ledamöter detsamma.

§ 3 Transport-, telekommunikations- och energifrågor
Statsrådet Mikael Damberg
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
transport, telekommunikation och energi den 3 december 2021

Anf. 110 ORDFÖRANDEN:

Vi välkomnar statsrådet Mikael Damberg till dagens EU-nämnds-sammanträde.

Vi går till dagordningspunkt 6, Direktivet om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen. Det är ett beslutsärende.

Anf. 111 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! God förmiddag! Vid mötet den 3 december väntas ministerrådet anta en allmän inriktning om det nya direktivet om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen. Direktivet brukar kallas NIS 2, och det ska ersätta det nuvarande NIS-direktivet.

Under de senaste åren har vi sett en ökad digitalisering och en snabbt förändrad hotbild mot cybersäkerheten. Båda dessa utvecklingstendenser har förstärkts ytterligare till följd av den rådande pandemin. Regeringen välkomnar därför en revidering av NIS-direktivet i syfte att ytterligare förstärka motståndskraften inom cybersäkerhetsområdet, på både nationell nivå och EU-nivå.

Förhandlingarna kunde avslutas på teknisk nivå i onsdags, den 24 november. Regeringen kan ställa sig bakom den text som man har enats om i Coreper.

Som jag har nämnt vid tidigare samråd med EU-nämnden är syftet med NIS 2 att

1. öka motståndskraften hos både privata och offentliga aktörer som är verksamma inom ett antal olika utpekade sektorer inom EU
2. öka harmoniseringen på den inre marknaden inom sektorer som omfattas av NIS-regleringen
3. utöka samarbetet på EU-nivå
4. förbättra den gemensamma situationsmedvetenheten och den kollektiva förmågan inom EU att förbereda sig för och agera på cyberhot.

Under förhandlingarna har fokus legat främst på artikel 2, som är central för hela direktivet då den innehåller bestämmelser om tillämpningsområdet. Artikeln reglerar vilka leverantörer som ska omfattas av direktivet men också hur direktivet ska förhålla sig till den nationella säkerheten och till annan sektoriell lagstiftning.

I förhandlingarna har Sverige verkat för att medlemsstaterna ska få arbeta utifrån sina förutsättningar och ha möjlighet till inflytande. Vi har även verkat för att förslaget ska stå i proportion till behovet och medföra ett tydligt mervärde och för att medlemsstaterna bör ha möjlighet att bedöma vilka leverantörer som ska omfattas av direktivet utifrån nationella riskbedömningar.

I förhandlingarnas slutskede har vissa justeringar gjorts i texten som ger utrymme för en proportionalitetsbedömning av vilka åtgärder

entiteterna ska vidta där hänsyn kan tas till entiteternas exponering för risk, storlek och sannolikhet för att incidenterna ska inträffa. Utifrån en sådan riskbedömning kan åtgärder som åläggs vissa entiteter vara mindre stringenta. Med den justeringen anser vi och andra medlemsstater att förslaget kan accepteras.

En mycket viktig utgångspunkt för Sverige är att det nya NIS-direktivet inte ska hindra medlemsstaterna från att vidta åtgärder som är nödvändiga för att skydda nationell säkerhet. Med det förslag som nu ligger anser vi att det finns möjlighet att undanta leverantörer, verksamheter och information på ett sätt som tillgodoser behovet av säkerhetsskydd.

Vi har dessutom verkat för att värna skyddet för den personliga integriteten och för internets rotzon, det vill säga startpunkten för all uppslagning av domännamn på internet, så att den inte regleras. I enlighet med den allmänna inriktningen har internets rotzoner exkluderats från förslaget.

Regeringen har slutligen verkat för att sektorn offentlig förvaltning inte ska omfattas av direktivet, detta utifrån både proportionalitetsprincipen och behovet av att skydda information med koppling till nationell säkerhet. Men eftersom flera medlemsstater ansett att sektorn bör inkluderas i direktivet har regeringen som kompromiss arbetat för att det ska vara upp till medlemsstaterna att i sådant fall bestämma vilka delar av sektorn offentlig förvaltning som ska omfattas. Vi har också fått gehör för detta.

Kompromissförslaget innebär nu att sektorn offentlig förvaltning alltså omfattas av direktivet, men att det är upp till enskilda medlemsstater att bedöma huruvida regionala och lokala nivåer ska omfattas. Förslaget innebär också att medlemsstater kan undanta hela entiteter inom offentlig förvaltning som endast delvis bedriver verksamhet med koppling till den nationella säkerheten.

Vi har även framfört att det är viktigt att förslag, strategier och initiativ på cybersäkerhetsområdet beaktas i syfte att skapa synergier och för att undvika dubbelarbete och överlappning. Regeringen driver dessutom en budgetrestriktiv linje där de budgetära konsekvenserna för berörda sektorer ska minimeras.

Sammanfattningsvis avser regeringen att stödja att rådet antar en allmän inriktning vid rådsmötet den 3 december.

Anf. 112 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statsrådet. När statsrådet nämner rotzoner får det mig att tänka på jordbruksprogrammet, men det handlade det inte alls om i dag.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Med detta önskar jag statsrådet lycka till vid det kommande rådsmötet och tackar för den korta men mycket effektiva närvaron vid dagens EU-nämndssammanträde. Jag önskar statsrådet med medarbetare en trevlig och trivsam helg.

Anf. 113 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Tack detsamma!

§ 4 Utrikes frågor – handel

Statsrådet Anna Hallberg

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor – handel den 11 november 2021

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor – handel den 29 november 2021

Anf. 114 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar statsrådet Anna Hallberg med medarbetare välkomna till dagens EU-nämndssammanträde. Vi inleder med återrapport från möte i rådet den 11 november 2021.

Anf. 115 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Ordförande! Tack för möjligheten att få komma hit till EU-nämnden för att lämna en återrapport samt samråda om det kommande mötet i utrikesrådet för handelsfrågor, som äger rum mellan den 29 november och den 3 december i Genève.

Återrapporteringen från det senaste mötet i FAC handel den 11 november har skett skriftligen. Av naturliga skäl var mycket av fokus på mötet WTO och förberedelserna inför ministerkonferensen. Utöver WTO diskuterades vid mötet även handelsrelationen mellan EU och USA. Dessutom gästades lunchen av USA:s handelsrepresentant Katherine Tai.

Jag svarar givetvis gärna på frågor om ni har några, annars går jag vidare till rådsmötet i Genève.

Anf. 116 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3, Världshandelsorganisationens tolfte ministerkonferens. Vi har underpunkterna a, b och c med följande rubriker:

3 a Slutsatser vid inledningen av Världshandelsorganisationens tolfte ministerkonferens – Godkännande.

3 b Slutsatser vid avslutandet av Världshandelsorganisationens tolfte ministerkonferens – Godkännande.

3 c Rådets beslut om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i Världshandelsorganisationens tolfte ministerkonferens – Antagande.

Detta är ett beslutsärende.

Anf. 117 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Ordförande! Det kommande rådsmötet, som äger rum mellan den 29 november och den 3 december i Genève, har det huvudsakliga syftet att besluta om, som ordföranden nyss nämnde, dels de slutsatser som rådet avser att anta i början och i slutet av ministerkonferensen MC12, dels anta det rådsbeslut som preliminärt fastställer EU:s förhandlingsposition vid MC12.

Som regeringen tidigare informerat nämnden om har Sverige fyra övergripande prioriteringar inför ministermötet inom WTO, det vill säga MC12.

Den första prioriteringen är att en överenskommelse ska nås i de multilaterala förhandlingarna om fiskerisubventioner.

Den andra prioriteringen är att en överenskommelse nås som bygger på det svenska initiativet Handel och hälsa. Fokus bör ligga på att underlätta handel med varor och tjänster som behövs för att hantera covid-19 men också kommande pandemier eller hälsokriser. Det kan ske genom åtaganden rörande till exempel transparens, begränsade exportrestriktioner eller handelsprocedurer. Den överenskommelse som vi kan hoppas på vid MC12 ger sannolikt inte allt som Sverige från början ville, men det vore en bra början.

Det tredje område som Sverige prioriterar gäller e-handel. Man ska kunna redovisa överenskomna texter eller åtminstone vissa delmål och slå fast en tydlig väg framåt för att fortsätta förhandlingarna vad gäller e-handel.

Det fjärde och sista området som Sverige och regeringen vill prioritera är moderna regler om klimat, jämställdhet och arbetstagares villkor inom WTO. Inom detta område är jag glad över att vi på senare tid har kunnat se en positiv utveckling för diskussionerna om en ministerdeklaration för handel och klimat. Bland annat har viktiga medlemmar som USA och Kina anslutit sig till deklarationen.

Utöver dessa prioriteringar kommer regeringen och EU att verka för att man vid MC12 hittar en väg framåt för WTO så att man inleder en diskussion om reformer av WTO. Det bör bland annat omfatta frågor om hur man kan återupprätta ett tvistlösningssystem. EU har också föreslagit att man inrättar en arbetsgrupp för reformer inom WTO, och det är en bra start. En framgångsrik diskussion kommer dock att kräva ett större engagemang från nyckelaktörer, till exempel USA och Kina.

De rådsslutsatser och rådsbeslut som förväntas antas vid FAC handel motsvarar väl de svenska prioriteringarna inför MC12. Mot denna bakgrund bör regeringen kunna ställa sig bakom dem.

Anf. 118 HANS ROTHENBERG (M):

Ordförande! Tack för denna kärnkraftsfria dagordningspunkt! Vi har haft en diskussion här tidigare, vilket ministern kanske inte riktigt är uppdaterad om.

Först och främst vill jag önska lycka till på mötet. Det är inte ofta ministermötena landar i något som påverkar världen i dess grundfundament. Vid det senaste mötet som hölls i Buenos Aires var väl den mest framgångsrika överenskommelsen att man inte avsåg att riva upp tidigare beslut.

Av de punkter som prioriteras här är Handel och hälsa den mest aktuella. Det kan vara förnuftigt att lägga tyngdpunkten mest på den. Om man kommer fram där kan det öppna möjligheter att också nå framgång inom de andra områdena. Fiskesubventioner togs upp vid MC11, och det landade som en platt fisk.

Jag vill lägga till något som vi i Moderaterna ofta för fram i såväl näringsutskottet som utrikesutskottet, och det rör reformeringen av WTO. Förutom en reformering av densamma vill jag att ministern och regeringen för fram att lika viktig är medlemsländernas respekt för och efterlevnad av det överenskomna regelverket. Detta har historiskt sett brustit mer än att WTO:s regelverk har varit obsolet.

Anf. 119 ANNIKA QARLSSON (C):

Ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången!

Jag vill gärna få veta lite mer om vilka prioriterade frågor som finns med i det arbete som Sverige tillsammans med de andra sju likasinnade länderna har tagit initiativ till. Vilka frågor kommer man att lyfta fram och jobba med?

I övrigt instämmer vi i ståndpunkterna.

Anf. 120 DANIEL RIAZAT (V):

Vi ställer oss i mångt och mycket bakom det ställningstagande som statsrådet har framfört. Däremot är vi lite oroliga när det gäller frågan om tvistlösningssystemet, som faktiskt oftast har varit till för att skydda storföretagens intressen och inte tagit hänsyn till exempelvis urfolkens rättigheter som drabbas av storföretagens verksamheter i olika delar av världen.

Vi är glada över att regeringen har tagit med frågan om att detta exempelvis ska vara kopplat till klimatmål. Vi är också glada över att man har tagit upp frågan om FN:s utvecklingsmål på ett generellt plan. Däremot vill jag höra om statsrådet på något sätt skulle kunna tänka sig att ta upp frågor som rör till exempel småföretag och småbruk och deras situation och vad som händer runt om i världen. Det här handlar alltså inte bara om arbetare och deras villkor, som ju statsrådet nämnde. Jag tog upp att det även gäller urfolken. Skulle statsrådet kunna säga några ord om detta så att jag kan ta ställning till det hela?

Anf. 121 CAMILLA BRODIN (KD):

Herr ordförande! Jag vill tacka statsrådet förredragningen.

Detta är något som vi i grunden tycker är bra, men vi delar även den ståndpunkt som Moderaterna förde fram om ett tillägg avseende reformeringen av WTO.

Anf. 122 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Tack för frågorna! Låt mig börja med reformeringen av WTO och huruvida vi bör betona medlemsstaternas respekt för och efterlevnad av det befintliga – och givetvis även det framtida – regelverket. Jag ser inga hinder för att vi kan föra fram det. Det är tvärtom otroligt viktigt för respekten för hela systemet. Det har ju funnits exempel på att det har brustit. Jag instämmer i detta, och det ligger även i regeringens linje. Det här var svar på både Hans Rothenbergs och Camilla Brodins frågor.

Annika Qarlsson ställde en fråga om gruppen för likasinnade. Jag välkomnar frågan, då det är väldigt viktigt att vi är enade i gruppen även framöver.

Vi är enade på dessa områden, och vi har sett att det specifikt finns möjligheter att driva frågan om handel och hälsa i både likasinnadegruppen och därigenom i EU. Vi i gruppen är dessutom väldigt pådrivande. Det här har varit en specifik fråga för gruppen att arbeta med, men vi har också arbetat med handel och klimat. Det är dessa två frågor som jag särskilt vill lyfta fram, men vi åtta länder i likasinnadegruppen står enade kring samtliga av dessa prioriteringar.

Daniel Riazats fråga om tvistlösningsmekanismen är väldigt relevant. Om vi inte har en robust tvistlösningsmekanism blir det den starkes rätt

som gäller, och det drabbar de mindre länderna men också de svagare grupperna i våra samhällen. Därför är det otroligt viktigt att få ett regelverk på plats som skyddar miljö, djur, människor och hälsa. Man måste ta hänsyn till alla dessa aspekter och inte bara den starkes rätt och de stora ländernas möjligheter att sätta agendan för WTO. Att ta hänsyn till de svagare grupperna och de mindre länderna ligger precis i linje med reformeringen av WTO.

Anf. 123 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Ordförande! Detta är kanske mitt sista EU-nämndssammanträde som del av ett regeringsparti så jag vill tacka handelsministern för ett gott samarbete.

Den likasinnadegrupp som Annika Qarlsso ställde en fråga om har varit ett otroligt bra initiativ från handelsministern vad gäller både hälsa och klimat respektive handel och klimat. Jag vill även ta upp det vi har diskuterat som gäller efterlevnad av hållbarhetskapitlet. Också detta är en viktig del av regeringens ståndpunkt.

Jag instämmer i ståndpunkten, och jag tackar för allt och hoppas på ett fortsatt bra samarbete när vi är ett riksdagsparti.

Anf. 124 DANIEL RIAZAT (V):

Jag vill tacka för svaret från statsrådet, som är helt i linje med de tankar som vi har från Vänsterpartiet. Det är viktigt att inte se mänskliga rättigheter, svagare gruppers rättigheter eller miljöfrågan som handelshinder, vilket ibland görs i internationella sammanhang, och att man alltid har med sig den aspekten som en pelare som inte får ruckas på när vi ska ha handelsvägar mellan de olika länderna.

Med det sagt vill jag tacka för svaret. Vi ställer oss också bakom ställningstagandet.

Anf. 125 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Tack för stödet i detta! Tack också, Amanda Palmstierna, för ett mycket gott samarbete!

Det är väldigt viktigt att vi har en enighet kring dessa stora och långsiktiga frågor som det nu handlar om under den kommande veckan vid ministerkonferensen, så jag tackar för stödet och inspielen.

Anf. 126 ORDFÖRANDEN:

Med detta, ärade EU-nämndsledamöter och statsrådet, konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med det ytterligare förtydligandet från Moderaterna och Kristdemokraterna.

Då går vi in på dagordningspunkt 4, Övriga frågor. Är det någonting där som statsrådet önskar kommentera?

Anf. 127 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Nej, herr ordförande, det finns ingenting på Övriga frågor som jag önskar ta upp.

2021/22:14
26 november

Anf. 128 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi statsrådet med medarbetare för närvaron vid EU-nämndens sammanträde. Vi önskar er lycka till vid kommande rådsmöte och givetvis en trevlig och trivsamt helg. Tack för i dag!

Anf. 129 ORDFÖRANDEN:

Då hälsar vi utbildningsminister Anna Ekström med medarbetare välkomna. Vi inleder som vi alltid gör med återrapport från möte i rådet den 17 maj – så pass länge sedan – 2021.

Anf. 130 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Herr ordförande! Jag var här i maj och samrådde inför mötet den 17 maj. Tyvärr rådde det då sådana covidrestriktioner att jag själv inte kunde delta på det mötet, men Sverige representerades av vår EU-ambassadör. Då handlade det om en riktlinjedebatt där man ville ha in inspel, och man fick också det.

Vi har skickat en återrapport, och jag är naturligtvis beredd att svara på frågor om det finns några utöver den rapporten.

Anf. 131 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för och noterar informationen.

Utbildningsministern kommer då att föredra dagordningspunkterna 3–6 samt 11 a–d. Vi börjar med dagordningspunkt 3, Rekommendation om blandat lärande för högkvalitativ och inkluderande grundskole- och gymnasieutbildning. Detta är en beslutspunkt.

Anf. 132 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Herr ordförande! Det här är alltså en rekommendation, och den presenterades av kommissionen i augusti. Vi har överlagt om denna fråga i utbildningsutskottet i september och också i november.

Förslaget har sin bakgrund i att man under pandemin har gått över till väldigt mycket mer blandad undervisning. Med blandad undervisning avses alltså att man kombinerar klassrumsundervisning med olika former av distansundervisning, men också olika lärandeverktyg i undervisningen som kan vara både digitala och icke-digitala.

I rekommendationen föreslås att en mer långsiktig strategi för blandat lärande ska utvecklas. I rekommendationen uppmanas även medlemsstaterna att bygga vidare på de framgångsfaktorer och erfarenheter från distansundervisning som man har fått under pandemin, men också utbyta och sprida god praxis.

Medlemsstaterna uppmanas till en rad insatser, till exempel stöd till elever med inlärningssvårigheter och särskilda undervisningsbehov. Det kan handla om att ge stöd till lärare och skolor genom att integrera utbildning om blandat lärande i lärarutbildningen och i fortbildning. Medlemsstaterna uppmanas vidare att tillhandahålla verktyg och resurser för blandat lärande och att motverka skillnader i digitala färdigheter, till exempel mellan pojkar och flickor.

Jag vill inför EU-nämnden betona att initiativet inte innebär någon utökning av EU:s befogenheter eller några bindande åtaganden för medlemsstaterna. Medlemsstaterna beslutar hur de genomför rekommendationen i enlighet med de nationella omständigheter som råder.

Under förhandlingarna har regeringen verkat för förtydligade skrivningar när det gäller jämställdhet och naturligtvis bevakat att rekommendationerna respekterar medlemsstaternas befogenheter på utbildningsområdet.

Då har vi följande förslag till svensk ståndpunkt:

”Det är viktigt att medlemsstaternas befogenheter på utbildningsområdet respekteras.

Regeringen kan ställa sig bakom att olika lärandeverktyg, vilka kan vara både analoga och digitala, kan användas i undervisningen. Regeringen kan även ställa sig bakom vikten av att säkerställa lärares kompetens när det gäller att använda digitala verktyg i den pedagogiska undervisningen.

Utgångspunkten för svensk utbildningspolitik är att utbildning för elever i grund- och gymnasieskolan ska bedrivas på plats i skolan. Det finns stora pedagogiska och sociala vinster med det. För elever med särskilda behov görs undantag i form av distans- och fjärrundervisning. I vissa situationer, som bedöms från fall till fall, kan det vara lämpligt att komplettera undervisning på plats i skolan med undervisning i andra miljöer.

Regeringen ifrågasätter att elever med särskilda behov generellt skulle vara en uttalad målgrupp för distansundervisning. Regeringen menar även att distansundervisning lämpar sig sämre för yngre elever och att det främst bör vara de äldre åldersgrupperna som kan bli aktuella för distansundervisning i de fall behov finns.

Regeringen föreslår att Sverige ställer sig bakom ett antagande av rådsrekommendationen.”

Anf. 133 ORDFÖRANDEN:

Inför de kommande dagordningspunkterna vill jag säga att de här ståndpunkterna har ju blivit utsända, så för tids vinnande behöver inte utbildningsministern läsa upp dem. Jag tror att EU-nämnden faktiskt har tagit del av dem tidigare.

Det var väldigt bra att du tydliggjorde ståndpunkten. Det är vi väldigt glada för. Men då vet du det till nästa beslutsärende.

Anf. 134 ROBERT STENKVIST (SD):

Herr ordförande! Detta är ju en icke bindande, icke lagstiftande punkt, men vi tycker att EU här gick alldeles för långt i sina uppmaningar. Det blir nästan på en löjlig nivå. Vi lämnade en avvikande mening i vårt utskott, och vi står med kraft bakom denna avvikande ståndpunkt även nu.

Jag vill tillägga att regeringens ståndpunkt också innehöll en del guldskorn, vilket jag påpekade i utskottet. Men vi anmäler icke desto mindre en avvikande ståndpunkt här.

Anf. 135 ORDFÖRANDEN:

Jag är glad att Robert Stenkvist gjorde en egen lärdomsresa och gick från "avvikande mening" till "avvikande ståndpunkt" under sin talepunkt, vilket är helt korrekt i sammanhanget för protokollet.

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande ståndpunkt anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Resolution om en förnyad agenda för vuxenlärande 2021–2030. Detta är ett beslutsärende.

Anf. 136 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Då handlar det om rådsresolutionen om en ny agenda för vuxnas lärande. Detta är ett utkast till resolution som presenterades av det då inkommande slovenska ordförandeskapet i juni 2021. Syftet i arbetet med en ny agenda för vuxnas lärande är att underlätta för fler att komma in på arbetsmarknaden och möjliggöra omställningen till ett mer digitalt och grönt samhälle. En viktig punkt är också att detta arbete förväntas bidra till återhämtningen efter covid-19, en fråga som ju diskuteras i samtliga EU-länder.

Det finns ett antal prioriterade områden i agendan för att säkerställa kontinuitet, men också för att säkerställa att arbetet utvecklas. Konkret handlar det om ett ömsesidigt lärande genom att man identifierar och drar lärdom av god praxis och goda erfarenheter i olika medlemsstater, men också i samarbetet med relevanta externa aktörer.

Medlemsstaterna uppmanas att vidta ett antal åtgärder. Det handlar bland annat om att uppmuntra vuxnas lärande genom kontinuerliga utbildnings- och karriärinsatser under hela arbetslivet. Det framgår också att det är särskilt viktigt med insatser för traditionellt missgynnade grupper, men också att det är viktigt med lärande genom hela livet, även för dem som till och med passerat pensionsåldern. Medlemsstaterna ombeds också att genomföra rådsrekommendationen om validering av icke-formellt och informellt lärande.

Regeringen har arbetat för att resolutionen ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv och ett effektivt genomförande som likvärdigt gynnar såväl kvinnor som män. Regeringen har också verkat för att det inte ska ställas krav på lagstiftning och för att medlemsstaternas befogenheter på utbildningsområdet ska respekteras vid framtagandet av resolutionen.

Med ett stort leende avstår jag nu från att läsa upp ståndpunkten. Jag har tyckt så illa om att göra det alla gånger jag varit här i EU-nämnden och är jätteglad över att få veta detta.

Anf. 137 ORDFÖRANDEN:

Oj, vilken kommunikationsmiss från alla parter i det här sammanhanget! Bra att vi redde ut detta under dagen. Jag är extra glad att utbildningsministern också är glad för det.

Anf. 138 ROBERT STENKVIST (SD):

Herr ordförande! Jag ska följa samma goda exempel och inte läsa upp vår avvikande ståndpunkt, som vi redan dragit i utbildningsutskottet, men vi står fast vid den.

Anf. 139 ORDFÖRANDEN:

Ni som har varit med ett tag i EU-nämnden vet att jag brukar använda begreppet kompletterande mervärde. Det har Robert Stenkvisst anammat i dag, och det är vi extra glada för.

Jag tror inte att utbildningsministern vill kommentera det utan konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande ståndpunkt anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går till dagordningspunkt 5, Resolution om styrningsstrukturen för den strategiska ramen för det europeiska utbildningssamarbetet inför och bortom ett europeiskt område för utbildning (2021–2030). Den som läser den rubriken på en sekund kommer att få en guldstjärna av mig. Detta är ett beslutsärende.

Anf. 140 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Rubriken säger ju det mesta om den rådsresolution som ligger på bordet. Denna har vi också överlagt om i utbildningsutskottet, både i september och i november. Det är ett utkast som har presenterats av det slovenska ordförandeskapet och som bara handlar om det informella arbetet, och det sker genom den öppna samordningsmetoden för erfarenhetsutbyte och ömsesidigt lärande.

Det är alltså ingen förändring av det formella arbetet i rådet på utbildningsområdet. Det yttersta ansvaret för det strategiska ramverkets styrstruktur ligger precis som förut i rådet. Syftet är att täppa igen luckor i den befintliga styrningsstrukturen, men också att länka samman den tekniska och den mer politiska nivån. I högnivågruppen för utbildning deltar högre tjänstemän från medlemsstaternas utbildningsdepartement och kommissionen för att koordinera det informella arbetet.

I arbetet med resolutionen har regeringen bevakat att styrstrukturen ska bli tydlig och att ansvarsfördelning och roller respekteras. Vi har också bevakat att rådsresolutionen respekterar medlemsstaternas befogenheter på utbildningsområdet.

Förslaget till svensk ståndpunkt har nämnden tagit del av.

Anf. 141 DANIEL RIAZAT (V):

Ordförande! Vi har från Vänsterpartiets sida haft en avvikande mening när frågan hanterades i utskottet. Vi tycker att det är bra att regeringen säger att man ska bevaka nationell kompetens och att detta kommer att följas upp. Samtidigt tycker vi att det ibland går lite för långt, även om det är icke-formellt, i fråga om vilka befogenheter som EU tar sig när det kommer till utbildningsområdet. Därför vill jag hålla fast vid vår avvikande mening från utbildningsutskottet.

Anf. 142 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande ståndpunkt anmäld från Vänsterpartiet.

Då går vi in på dagordningspunkt 6, Digital utbildning och digitala färdigheter: bidrag till den strukturerade dialogen. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 143 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Herr ordförande! Bakgrunden till den här diskussionspunkten är en handlingsplan för digital utbildning som togs fram som en konsekvens av den ökade användningen av digital undervisning under pandemin. Den har också följts av rådsslutsatser om digital utbildning i Europas kunskapssamhällen.

Detta har sin grund i att kommissionens ordförande tog upp denna fråga i sitt tal till unionen i september. Det är alltså en fråga som man fäster stor vikt vid i EU.

Då framhöll Ursula von der Leyen vikten av investeringar i digitala färdigheter och även i 5G och i fiber. Hon nämnde också att hon fäster ledarnas uppmärksamhet på behovet av en strukturerad dialog på toppnivå.

Detta är alltså någonting som också återfinns i slutsatserna från Europeiska rådet i oktober 2021.

Behovet av en inkluderande och hållbar digital politik betonades med särskilt fokus på digitala färdigheter och digital utbildning.

Jag nämner detta för att nämnden ska vara medveten om att detta är en fråga som redan har diskuterats på Europeiska rådet och som man inom EU fäster stor vikt vid. Därför har det slovenska ordförandeskapet presenterat ett diskussionsunderlag där de ställer tre frågor till medlemsstaterna.

Den första frågan handlar om i vilken utsträckning digitala färdigheter används i medlemsstaternas utbildningssystem och om digital utbildning inkluderas tillräckligt tidigt och tillräckligt brett.

Den andra frågan handlar om vilken roll olika intressenter och näringslivet skulle kunna ha för utbildningsinsatser i fråga om digitala färdigheter och om det finns förbättringspotential på detta område.

Den tredje frågan handlar om hur viktig ny teknik, inklusive artificiell intelligens, är som stöd till kvalitet inom utbildning och hur man kan integrera AI-verktyg i redan existerande undervisningsformer.

Det finns ett förslag till svensk ståndpunkt.

Anf. 144 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11 a–d, Övriga frågor.

Är det någonting som utbildningsministern önskar kommentera?

Anf. 145 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Herr ordförande! Jag tänkte bara fästa nämndens uppmärksamhet på 11 b som kan vara av intresse. Den handlar om ett uttalande som ska göras om kvinnors och flickors utbildningssituation i Afghanistan. Detta är en fråga som inte kommer att diskuteras på själva rådsmötet, men den är av otroligt stor betydelse för Sverige och inte minst för flickorna i Afghanistan. Som planerna nu ser ut kommer det tyvärr att bli väldigt svårt för mig att delta i detta rådsmöte. Men nämnden är medveten om att det krävs viss närvaro i Sverige under de närmaste dagarna.

Detta uttalande är framtaget av det slovenska ordförandeskapet, och det handlar om den förändrade utbildningssituationen för kvinnor och flickor. Syftet är enbart att verkligen fästa uppmärksamhet på hur viktigt det är att vi inte släpper denna fråga, utan att man fortsatt jobbar vidare

2021/22:14
26 november

med den. Min medarbetare här säger att mitt namn finns med på uttalandet, och det känns bra. Jag kommer med glädje att ställa mig bakom detta uttalande.

Sedan handlar det om ett antal övriga punkter som jag gärna går in på om det finns intresse från nämnden.

Anf. 146 ORDFÖRANDEN:

Tack för informationen! Detta är ett viktigt uttalande, och vi är tacksamma för att utbildningsministern är väldigt engagerad i just denna fråga.

Jag tillönskar utbildningsministern med medarbetare ett bra rådsmöte och en trevlig och trivsamt helg. Tack för i dag!

Anf. 147 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S):

Jag önskar detsamma!

Anf. 148 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar kultur- och demokratiminister Amanda Lind med medarbetare välkomna till EU-nämnden. Jag undrar inledningsvis om det finns någonting att säga med anledning av återrapporten.

Anf. 149 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Herr ordförande! Det är trevligt att träffa EU-nämnden igen i fysisk form. Det var väldigt länge sedan.

När det gäller återrapporten från mötet i rådet den 17–18 maj 2021 kan jag säga att rådsmötet i Bryssel hölls med stora restriktioner för deltagarna. Sverige representerades därför av ambassadör Torbjörn Haak vid den svenska EU-representationen i Bryssel.

Ungdomsministrarna antog slutsatser om ungas delaktighet i beslutsprocesser i flernivåstyre. Rådet höll en riktlinjedebatt om ett rättighetsbaserat tillvägagångssätt inom ungdomspolitik. Många medlemsstater betonade att det var ett aktuellt ämne, särskilt i ljuset av pandemin som inneburit stora utmaningar för unga och deras rättigheter.

Ett stort antal medlemsstater pekade på att unga inte är en homogen grupp och att möjligheterna till delaktighet och inflytande är färre för socialt utsatta grupper och migranter.

Kultur- och medieministrarna antog slutsatser om återhämtning, motståndskraft och hållbarhet för den kulturella och kreativa sektorn samt slutsatser om kommissionens handlingsplan för att stödja återhämtning och omställning av Europas medier.

Riktlinjedebatten behandlade frågan om diversifiering av finansieringskällor och mekanismer för att säkerställa skydd av det europeiska kulturarvet.

Medlemsstaterna välkomnade diskussionen som ett aktuellt ämne i ljuset av pandemin och att fler finansieringskällor behövs, men att de offentliga medlen till kulturarv fortfarande är viktiga.

Idrottsministrarna antog slutsatser om idrottsinnovation. Temat för riktlinjedebatten var idrottsdiplomati. Flera rådsmedlemmar betonade att det var ett aktuellt ämne och förordade ett strukturerat arbete med idrottsdiplomati inom EU liksom på kultur- och utbildningsområdet.

Anf. 150 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen!

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Resolution om resultatet av den 8:e cykeln av EU:s ungdomsdialog. Detta är en beslutspunkt.

Anf. 151 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Herr ordförande! Ordförandeskapet har presenterat ett utkast till rådsresolution om slutsatserna av den 8:e cykeln i EU:s ungdomsdialog.

Syftet är att belysa de resultat som kommit av det ungdomspolitiska samarbetet under triopresidentskapet med Tyskland, Portugal och Slovenien.

Regeringens övergripande ståndpunkt i förhandlingarna har varit att betona vikten av att respektera att ungdomspolitiken styrs och organiseras på olika sätt och på olika nivåer i medlemsstaterna. Mångfalden ska bevaras, och samarbete på EU-nivå ska inte innebära harmonisering av regler och lagstiftning på området.

Regeringens bedömning är att den föreslagna rådsresolutionen håller sig inom EU:s kompetens på ungdomsområdet, såsom den är uttryckt i artikel 165 i fördraget om EU:s funktionssätt.

Regeringen vill vidare understryka vikten av att kostnadsdrivande förslag helt ska undvikas nationellt såväl som på unionsnivå.

Regeringen föreslår att Sverige stöder förslaget till rådsresolution om den 8:e cykeln av EU:s ungdomsdiallog.

Anf. 152 ANN-BRITT ÅSEBOL (M):

Herr ordförande! Jag vill bara tacka kulturministern för den konstruktiva överläggning som vi hade i kulturutskottet i tisdags där våra ståndpunkter, tankar och idéer kring dessa frågor lades fram i samtliga beslutspunkter som vi ska anta i dag. Vi står alltså bakom detta.

Anf. 153 CAMILLA BRODIN (KD):

Herr ordförande! Jag har förstått att det har varit en diskussion i utskottet om detta. Eftersom jag inte själv sitter i utskottet har jag en fråga. I protokollet därifrån har det skrivits in vad man kom överens om att föra in. Under just denna del ser jag att det är likalydande delar som ska in i alla delar. Men jag saknade denna del just här. Men det kanske finns en förklaring till det. I så fall ska följande föras in: vikten av att kostnadsdrivande förslag helt ska undvikas nationellt såväl som på unionsnivå. I det som är utskickat finns inte just den skrivningen med.

Nu hör jag här att den finns med. Då är det jag som inte har rätt underlag.

Anf. 154 ORDFÖRANDEN:

Då fick Camilla Brodin stöd från kollegorna här. Det är bra. Vi ställer upp för varandra här helt enkelt.

Anf. 155 ROBERT STENKVIST (SD):

Herr ordförande! Sverigedemokraterna har anmält en avvikande ståndpunkt i utskottet, och vi håller fast vid denna ståndpunkt.

Anf. 156 DANIEL RIAZAT (V):

Herr ordförande! Jag har en fråga gällande kostnadsdrivande förslag kopplat till vad man konkret ska åstadkomma med ungdomsdiallogen. Det står i ståndpunkten att regeringen vill understryka vikten av att kostnadsdrivande förslag helt ska undvikas. Om man inte kan föreslå saker som på något sätt kostar, hur är det då konkret tänkt att man ska hantera detta?

Vi vill hålla ned kostnaderna, men det kostar om detta på något sätt ska få någon effekt över huvud taget. Därför undrar jag hur regeringen tänker kring den frågan.

2021/22:14
26 november

Anf. 157 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Herr ordförande! Vi hade en diskussion i kulturutskottet om detta. Den hållning som vi har från regeringens sida är att denna skrivning ligger i linje med det som regeringen alltid driver med stöd av både kulturutskottet och EU-nämnden, det vill säga att kostnadsdrivande förslag ska undvikas.

Sedan är rådsresolutioner aldrig bindande. Det är policyrekommendationer. Det är därför inget förbud om regeringen till exempel vill jobba vidare på denna linje och ta nationella initiativ. Så ska man inte tolka det.

Vi hade en diskussion om det var lämpligt att föra in denna typ av skrivning, och det fanns ett önskemål från partier i kulturutskottet. Men jag vill försäkra EU-nämnden om att detta inte är någonting nytt, utan detta är den linje som Sverige har och har haft.

Anf. 158 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande ståndpunkt anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Slutsatser om genomförandet av EU:s ungdomsstrategi (2019–2021). Detta är en beslutspunkt.

Anf. 159 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Herr ordförande! Ordförandeskapet har presenterat ett utkast till rådsslutsatser om genomförandet av EU:s ungdomsstrategi under åren 2019–2021.

Enligt resolutionen om ramarna för det europeiska samarbetet på ungdomsområdet ska kommissionen vart tredje år rapportera om strategins genomförande.

Rådsslutsatserna utvärderar framstegen mot de mål och prioriteringar som uttrycks i EU:s ungdomsstrategi och slår fast att dessa har tjänat som inspiration och vägledning för såväl EU:s medlemsstater som dess unga medborgare.

Regeringen välkomnar att EU:s ungdomspolitik tjänar som inspiration i omvärlden och anser att EU bör fortsätta stödja processer och initiativ i unionens grannskapsområden.

Regeringens bedömning är att de föreslagna rådsslutsatserna håller sig inom EU:s kompetens på ungdomsområdet såsom den är uttryckt i artikel 165 i fördraget om EU:s funktionssätt.

Regeringen vill vidare understryka vikten av att kostnadsdrivande förslag helt ska undvikas nationellt såväl som på unionsnivå.

Regeringen förslår att Sverige stöder förslaget till rådsslutsatser.

Anf. 160 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Resolution om arbetsplanen för EU:s ungdomsstrategi 2022–2024. Detta är ett beslutsärende.

Anf. 161 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! Ordförandeskapet har tagit fram ett utkast till rådsresolution som syftar till att fastslå arbetsplanen för EU:s ungdomsstrategi under åren 2022–2024. Arbetsplanen fungerar som ett vägledande dokument i processen för att uppnå målen i strategin. Utkastet till rådsresolution baseras på de preliminära handlingsplanerna för kommande triopresidentskap.

Regeringen har i arbetsplanen föreslagit tre preliminära rådsdokument för det svenska ordförandeskapet 2023. Förslaget till svenska rådsslutsatser om den sociala dimensionen av hållbar utveckling grundar sig i det pågående förberedelsearbetet på ungdomsområdet tillsammans med Frankrike och Tjeckien. Vår trio har valt att följa en gemensam inriktning, som utgår ifrån ungdomsmål 10, Ett hållbart grönt Europa, och ungdomsmål 3, Inkluderande samhällen.

Förslaget till en svensk rådsresolution om slutsatserna av den nionde cykeln i EU:s ungdomsdialog följer av att Sverige som sista ordförandeskap i trion har ansvaret för att sammanfatta cykelns artonmånadersperiod.

Det tredje föreslagna rådsdokumentet under det svenska ordförandeskapet är en utvärdering av denna arbetsplan för genomförandet av ungdomsstrategin. Regeringen har under förhandlingen av resolutionen framfört att de nationella förberedelserna fortfarande pågår och att aktiviteterna under det svenska ordförandeskapet kan komma att ändras.

Förslag till svensk ståndpunkt är att regeringens bedömning är att den föreslagna rådsresolutionen håller sig inom EU:s kompetens på ungdomsområdet så som den är uttryckt i artikel 165 i fördraget om EU:s funktionssätt. Regeringen vill vidare understryka vikten av att kostnadsdrivande förslag helt ska undvikas nationellt såväl som på unionsnivå. Regeringen föreslår att Sverige stöder förslaget till rådsresolution.

Anf. 162 ROBERT STENKVIST (SD):

Herr ordförande! Även här har Sverigedemokraterna anmält en avvikande ståndpunkt. Den går i linje med de övriga avvikande ståndpunkterna: EU går helt enkelt för långt i sitt bestämmande och i hur mycket man vill uppmana och bestämma över de enskilda medlemsstaterna.

Sverigedemokraterna står bakom vår tidigare anmälda avvikande ståndpunkt.

Anf. 163 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande ståndpunkt anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Medborgerliga utrymmen för ungdomar, slutsatser om upprätthållande och skapande av medborgerliga utrymmen för ungdomar där ett meningsfullt ungdomsdeltagande underlättas.

Jag hoppas att kulturministern kan reda ut begreppen i denna mening. Detta är ett beslutsärende.

Anf. 164 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! Vi kommer att få bekanta oss med ett för flera kanske delvis nytt begrepp, som jag kommer att återkomma till.

Ordförandeskapet har föreslagit rådsslutsatser om att upprätthålla och skydda medborgerliga utrymmen för unga som underlättar meningsfullt ungdomsdeltagande. I utkastet hänvisas till EU:s definition av begreppet medborgerliga utrymmen, civic spaces. Begreppet inbegriper miljöer som möjliggör för människor och grupper att meningsfullt delta i det politiska, ekonomiska, sociala och kulturella livet i samhället.

I rådsslutsatserna uppmuntras medlemsstaterna att skydda och utvidga medborgerliga utrymmen, och detta i synnerhet för unga med begränsade förutsättningar. Unga från gles- och landsbygder samt unga personer med funktionsnedsättningar pekas ut som varande i särskilt behov av stöd.

Regeringen har under förhandlingarna betonat vikten av att alla unga, oavsett kön och funktionsnedsättning eller annan diskrimineringsgrund, ska ha tillgång till samhällets beslutsprocesser.

Regeringens bedömning är att de föreslagna rådsslutsatserna håller sig inom EU:s kompetens på ungdomsområdet så som den är uttryckt i artikel 165 i fördraget om EU:s funktionssätt. Regeringen vill vidare understryka vikten av att kostnadsdrivande förslag helt ska undvikas nationellt såväl som på unionsnivå. Regeringen föreslår att Sverige stöder förslaget till rådsslutsatser.

Anf. 165 ROBERT STENKVIST (SD):

Herr ordförande! Med risk för att vi slår rekord i antalet avvikande ståndpunkter vill jag anmäla en sådan även i detta ärende, som tidigare har deklarerats i utskottet.

Anf. 166 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande ståndpunkt från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Övriga frågor. Önskar kultur- och demokratiminister kommentera punkterna e och f?

Anf. 167 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Jag blir lite osäker. Är det nu jag ska prata om riktlinjedebatten för ungdom?

Anf. 168 ORDFÖRANDEN:

Jag ber om ursäkt! Det här var ordförandens fel, för vi ska först gå vidare till dagordningspunkt 10 b, Upprätthållande och skapande av medborgerliga utrymmen för ungdomar där ett meningsfullt ungdomsdeltagande underlättas. Statsrådet hade koll på detta. Det här är en diskussionspunkt.

Anf. 169 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Herr ordförande! Det slovenska ordförandeskapet har föreslagit en riktlinjedebatt för ungdomsministrarna om medborgerliga utrymmen, på engelska civic spaces.

Diskussionsunderlaget handlar om upprätthållandet och skapandet av medborgerliga utrymmen för ungdomar, där ett meningsfullt ungdomsdeltagande underlättas. Regeringen avser att vid rådsmötet bland annat framföra att ungdomars tillgång till ändamålsenliga mötesplatser har stor betydelse för deras engagemang i utvecklingen av sin närmiljö och samhällsfrågor i stort både i stad och på landsbygd.

Det är därför viktigt att samhället utformas så att alla ungdomar oavsett bakgrund kan vara delaktiga och inkluderas utifrån sina olika förutsättningar, önskemål och behov.

När ungdomar möts och organiserar sig, fysiskt eller digitalt, skapas sammanhang där de kan få kunskap om demokrati och erfarenheter av hur demokratiska beslut arbetas fram. Samtidigt vet vi att många unga möter hot och hat liksom sexuella eller andra typer av trakasserier online. Det är därför viktigt att stärka unga som medvetna medieanvändare genom ökad medie- och informationskunnighet.

I arbetet med att bygga upp ett samhälle som är starkare och mer hållbart än före krisen behöver alla ungas perspektiv och röster inkluderas.

Regeringen anser att unga har en betydande roll i återstarten efter pandemin. De budskap som den unga generationen ger oss måste påverka hur vi arbetar och vad vi fokuserar på. Genom att stödja medborgerliga utrymmen för unga kan vi stärka våra demokratier både i dag och i framtiden.

Anf. 170 ORDFÖRANDEN:

Det var fina ord på slutet, kultur- och demokratiministern. Det är vi extra glada för.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Nu går vi vidare till dagordningspunkt 11, Övriga frågor.

Anf. 171 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Jag har ingen övrig fråga att kommentera.

Anf. 172 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkten Kultur/audiovisuella frågor – icke lagstiftande verksamhet – punkt 12, Slutsatser om kultur, arkitektur och bebyggd miljö av hög kvalitet som centrala inslag i det nya europeiska Bauhausinitiativet. Detta är ett beslutsärende.

Anf. 173 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! EU-kommissionen lanserade i januari i år initiativet Ett nytt europeiskt Bauhaus. I september presenterades meddelandet Det nya europeiska Bauhaus: vackert, hållbart, tillsammans.

Initiativet tillför en kulturell och kreativ dimension till den europeiska gröna given för att främja hållbar innovation, teknik och ekonomi som kopplas samman till människors livsmiljöer.

Ordförandeskapet har presenterat ett utkast till rådsslutsatser för att betona kultur och högkvalitativ arkitektur och bebyggd miljö som centrala inslag i initiativet. Förslaget till slutsatser understryker bland annat att

arkitektur och den bebyggda miljön är uttryck för historisk och samtida kultur. Man understryker vikten av att tillämpa hög kvalitet vid såväl renoveringar som nybyggnation och att kultur och hög kvalitet i arkitektur och bebyggd miljö bidrar till målen i Agenda 2030 och till genomförandet av den europeiska gröna given.

Förslaget till rådsslutsatser ligger i linje med hur Sverige arbetar med dessa frågor, främst inom ramen för genomförandet av politik för gestaltad livsmiljö samt inom ramen för Rådet för hållbara städers arbete. Regeringen föreslår att Sverige stöder förslaget till rådsslutsatser.

Anf. 174 ROBERT STENKVIST (SD):

Herr ordförande! Även här har SD anmält en avvikande mening i utskottet. Vi står bakom denna avvikande mening också här.

Anf. 175 ANN-BRITT ÅSEBOL (M):

Herr ordförande! Jag har försökt att läsa den mening som vi diskuterade i utskottet och som vi väldigt gärna ville ha med i samtliga slutsatser, och nu har jag hittat den.

Här har nog ordet nationellt ramlat bort ur regeringens ståndpunkt. Det står bara att kostnadsdrivande förslag helt ska undvikas på unionsnivå, men jag har uppfattat att vi ska ha med ordet nationellt även där.

Anf. 176 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! Vi diskuterade ärendet särskilt på kulturutskottet, och här är min mening att vi inte ska lyfta in just ordet nationellt.

Det innebär inte att regeringen inte respekterar den övergripande svenska inställningen att undvika kostnadsdrivande förslag; det gör vi redan oavsett vad som står här.

När det däremot gäller arbetet med New European Bauhaus, Ett nytt Europeiskt Bauhaus, har vi ett pågående arbete i Sverige. Vi var tidigt ute med det, och Sverige ses som en förebild på området. Det ligger väl i linje med det arbete som görs inom Rådet för hållbara städer och Gestaltad livsmiljö. Boverket har sedan juni 2021, alltså innan förhandlingarna inleddes, arbetat med detta. Vi har också nationella åtaganden som redan är beslutade och budgeterade.

Även om det är som jag sa, att rådsslutsatserna inte är bindande, anser vi att det finns en risk för att det här blir en signal som kan tolkas fel av olika aktörer – för det är många aktörer inblandade i arbetet. Därför vill vi undvika att skriva ut detta, men EU-nämnden ska känna sig trygg med att regeringen naturligtvis har den övergripande inriktningen att undvika kostnadsdrivande förslag.

Anf. 177 CAMILLA BRODIN (KD):

Herr ordförande! Tack för detta klargörande från statsrådet!

Jag vill ändå lyfta upp frågan eftersom vi reserverade oss i utskottet just när det gäller det nationella, som jag uppfattade att också Moderaterna gjorde. Vi följer upp här i EU-nämnden att vi har en avvikande ståndpunkt: Vi vill gärna ha med ordet nationellt.

Anf. 178 ANN-BRITT ÅSEBOL (M):

Herr ordförande! Jag är inte med så ofta på nämndssammanträdena, så jag vill förtydliga att vi vill ha med det som vi sa i utskottet.

Jag förstår kulturministerns sätt att se på det, och vi har som sagt diskuterat det, men jag vidhåller att Moderaterna vill ha med ordet nationellt.

Anf. 179 ROBERT STENKVIST (SD):

Eftersom vi gillar avvikande ståndpunkter hänger vi på.

Anf. 180 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med för det första en avvikande ståndpunkt från Sverigedemokraterna och för det andra en avvikande ståndpunkt från Kristdemokraterna och Moderaterna som är likalydande och där Sverigedemokraterna "hänger på".

Vi går vidare till dagordningspunkt 13, Slutsatser om att öka tillgängligheten till och konkurrenskraften för europeiskt audiovisuellt innehåll och medieinnehåll. Detta är ett beslutsärende.

Anf. 181 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! Det slovenska ordförandeskapet har föreslagit rådsslutsatser om hur tillgänglighet och konkurrenskraft kan främjas för europeiskt audiovisuellt innehåll, till exempel biofilm och tv-drama, liksom för europeiskt medieinnehåll mer allmänt.

Bakgrunden är densamma som för tidigare rådsslutsatser, det vill säga den snabba strukturomvandling som pågår i medielandskapet. Nya affärsmodeller, nya konsumtionsmönster och stora globala plattformsaktörer innebär förändrade villkor för branschen. Till det kommer de utmaningar som pandemin inneburit i form av till exempel annonstapp, färre biografbesök och produktionsstörningar.

Rådsslutsatserna lyfter fram vikten av att den europeiska kulturella mångfalden tas till vara liksom kreativitet, innovation och talang. Det kan till exempel göras genom att säkerställa goda möjligheter för samproduktioner och kunskapsutbyte. Tillgänglighet och synlighet för europeiska produktioner behöver uppmärksammas nationellt och på EU-nivå. Betydelsen av public service lyfts fram, och medlemsstaterna uppmanas att skyndsamt genomföra AV-direktivet.

Slutligen diskuteras hur medlemsstaterna och kommissionen ska kunna bidra till finansiell hållbarhet i branschen. Vikten av väl förankrade och rättvisa licensieringsmodeller och möjlighet att utnyttja den teknologiska utvecklingen uppmärksammas.

Regeringens bedömning är att de föreslagna slutsatserna håller sig inom ramen för EU:s kompetens på medieområdet så som den är uttryckt i artikel 167 i fördraget om EU:s funktionssätt med bibehållen respekt för subsidiaritetsprincipen och för Sveriges budgetrestriktiva hållning. Regeringen bedömer att Sverige kan ställa sig bakom den.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 14, Kulturarv och arvsrätt i samband med hållbar utveckling och Europas framtid. Det här är en diskussionspunkt.

Anf. 183 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! Det slovenska ordförandeskapet har valt rätten till kulturarv, hållbarhet och Europas framtid som tema för riktlinjedebatten vid kulturministermötet i november. Diskussionsunderlaget inför kulturministermötet tar upp rätten till kulturarv som en mänsklig rättighet och kulturarvets roll i Agenda 2030, mål 11, Hållbara städer och samhälle, punkt 4, Stärka insatserna för att skydda och trygga världens natur- och kulturarv.

I diskussionsunderlaget återges också översiktligt innehållet i två europeiska konferenser som har hållits under hösten. Konferenserna har fokuserat på rätten till kulturarv som stimulans för hållbar utveckling respektive kulturarv som fredsbyggare. Konferenserna lyfte upp att kulturarvet har potential för hållbarhetsmålen i Agenda 2030, europeiska gröna given, New European Bauhaus och europeiska ungdomsåret 2022.

Vidare lägger underlaget emphasis på att engagemang i kulturarvet, inklusive dess skydd och bevarande, är viktigt för individers och samhällens identiteter. I det avseendet är alla aspekter av hållbarhet – ekonomiska, sociala och miljömässiga – relaterade till kulturarvet och bygger en grund för hållbar återhämtning och varaktig fred samt bidrar till samhällenas övergripande motståndskraft.

Även konkreta åtgärder som syftar till att stärka kulturarvet bidrar till inkluderande och hållbar utveckling samt sysselsättningsmöjligheter i lokalsamhällen.

I diskussionsunderlaget har tre frågor ställts till oss ministrar.

Vad är, enligt er åsikt, de mest effektiva sätten att skydda och främja rätten till kulturarv och en hållbar förvaltning av kulturarv inom och utom Europa?

Vilken roll skulle rätten till kulturarv kunna spela i EU:s kontext på både inhemsk och extern nivå?

Hur kan vi underlätta för afghanska kvinnliga konstnärer som vill lämna Afghanistan för att komma till EU:s medlemsstater?

Sverige välkomnar initiativet att diskutera kulturarvets roll i ett hållbart samhällsbygge. Kultur och kulturarv är viktigt för vårt välbefinnande. Det har blivit ännu tydligare för oss under de senaste årens pandemi. I ett inkluderande samhälle är kulturarvet en källa till kunskap, bildning och upplevelser för alla.

Kulturarvet är ett av nyckelområdena för hållbarhet eftersom det kan bidra till alla tre dimensionerna. Kulturarv kan fungera som en utgångspunkt för att förbättra sociala, miljömässiga och ekonomiska villkor för människor. Från Sveriges sida vill vi framhålla de välfungerande nätverk som finns på expertnivå för att sprida engagemanget för kulturarvet och dess potential för hållbar utveckling. Ett gemensamt arbete mot kulturarvsbrott, till exempel plundring, illegal handel av föremål och vrakplundring, och ett fortsatt samtal på europeisk

nivå för att främja det europeiska kulturarvet ser vi även i fortsättningen som viktigt.

Vad gäller den tredje frågan anser regeringen att det genom Sveriges fristadssystem finns möjligheter att verka för den konstnärliga friheten för hotade konstnärer i världen.

Anf. 184 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går in på dagordningspunkt 15 under rubriken "Idrott". Det är ett ämne som ligger ordföranden varmt om hjärtat eftersom jag är ordförande i Upplands idrottsförbund, och för övrigt kan jag säga att Leksand vann i går. Det gäller alltså rådsresolution om huvuddragen i en europeisk modell för idrott. Det är ett beslutsärende.

Anf. 185 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):
Ordförande! Jag kan informera om att även Luleå vann i går!

(ORDFÖRANDEN: Det börjar på L. Det är bra!)

Det slovenska ordförandeskapet har föreslagit en rådsresolution om huvuddragen i en europeisk modell för idrott. I resolutionen uppmanas medlemsstaterna bland annat att stödja huvuddragen i en europeisk idrottsmodell såsom föreningsfrihet, pyramidstruktur, öppet system för uppflyttning och nedflyttning, gräsrotsstrategi och solidaritet. Vidare betonas idrottsrörelsens roll i samhällsbyggande, nationell identitet och strukturer baserade på frivillig verksamhet samt sociala utbildnings-, kultur- och hälsofunktioner.

Kommissionen uppmanas att bland annat stödja idrottens roll och dess utbildningsdimension, såsom idrottares dubbla karriärer. Idrottsorganisationerna uppmanas bland annat att engagera sig för ekonomisk solidaritet mellan professionell idrott och gräsrotsidrott och nå den högsta nivån av god förvaltning, säkerhet och integritet för idrottare, personal, funktionärer och åskådare.

Sedan är det förslaget till svensk ståndpunkt.

Regeringen anser att utkastet till rådsresolution om huvuddragen i en europeisk modell för idrott är balanserat och att idrottens självständighet ska värnas. Regeringen vill vidare understryka vikten av att kostnadsdrivande förslag helt ska undvikas, nationellt såväl som på unionsnivå. Regeringens bedömning är att den föreslagna rådsresolutionen håller sig inom EU:s kompetens på idrottsområdet så som den är uttryckt i artikel 165 i fördraget om EU:s funktionssätt. Regeringen föreslår därför att Sverige ställer sig bakom antagandet av resolutionen.

Anf. 186 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Dagordningspunkt 16, Slutsatser om livslång fysisk aktivitet. Det här är ett beslutsärende.

Anf. 187 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! Det slovenska ordförandeskapet har föreslagit rådsslutsatser om livslång fysisk aktivitet. I slutsatserna uppmanas medlemsstaterna bland annat att fortsätta att främja och uppmuntra livslång fysisk aktivitet för hela befolkningen, inklusive missgynnade grupper, genom att dela goda erfarenheter för hur man minskar fysisk inaktivitet och motiverar människor att röra på sig och träna under dagen.

Kommissionen uppmanas att bland annat uppmärksamma kostnaderna för de hälsorisker som är kopplade till fysisk inaktivitet, i synnerhet hälsoutgifter. Idrottsorganisationerna uppmanas bland annat att ytterligare betona möjligheterna för medborgarnas livslånga engagemang för idrott och fysisk aktivitet i sina aktiviteter, projekt och initiativ samt för olika målgrupper.

Regeringen anser att utkastet till rådsslutsatser om livslång fysisk aktivitet är balanserat och att idrottens självständighet ska värnas. Regeringen vill vidare understryka vikten av att kostnadsdrivande förslag helt ska undvikas, nationellt såväl som på unionsnivå. Regeringens bedömning är att de föreslagna rådsslutsatserna håller sig inom EU:s kompetens på idrottsområdet så som den är uttryckt i artikel 165 i fördraget om EU:s funktionssätt. Regeringen föreslår därför att Sverige ställer sig bakom antagandet av resolutionen.

Anf. 188 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 17, Dubbla karriärer för idrottare. Det är en riktlinjedebatt och en diskussionspunkt.

Anf. 189 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! Det slovenska ordförandeskapet har föreslagit att idrottsministrarna ska hålla en riktlinjedebatt om dubbla karriärer för idrottare – detta som en uppföljning till rådsslutsatser på samma tema som antogs 2013.

Begreppet dubbel karriär handlar om att idrottare ska kunna kombinera sin idrottskarriär med utbildning och/eller arbete på ett flexibelt sätt med särskilt fokus på fortsatt formell utbildning av unga idrottare.

Vid rådsrådet kommer det svenska inlägget att betona att idrottsutövares möjlighet att satsa på både en yrkes- och en idrottskarriär är viktigt. I Sverige har regering och riksdag sedan många år tillbaka prioriterat idrottsgymnasier som tar sikte på just detta. Insatser görs även inom utbildningsområdet i övrigt.

Det är viktigt att notera att de flesta elitidrottare efter idrottskarriärens slut behöver arbeta för att klara sin försörjning. En av grundtankarna i den svenska modellen är att elitidrottarna ska kunna gå vidare i livet när deras idrottskarriärer är över. Det innebär att idrottarna parallellt med sin elitsatsning kan delta i gymnasie-, universitets- eller högskoleutbildning eller annan verksamhet som ökar anställbarheten.

Anf. 190 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Dagordningspunkt 18, Övriga frågor. Jag undrar om det är något där som kultur- och demokratiministern önskar kommentera.

Anf. 191 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Det har jag, ordförande.

Under punkten Övriga frågor på idrottsområdet kommer olika medlemsstater att informera om fyra frågor.

Först är det Portugal, som representerar den sittande ordförandeskapstrion i WADA:s stiftelsestyrelse, som rapporterar muntligt från möten inom världsantidopningsbyrån WADA. Vid rådsmötet har nyligen verkställande kommittén och stiftelsestyrelsen i WADA genomfört sina möten i Paris, den 24 respektive 25 november. Här deltog jag vid det styrelsemötet.

Därefter ger ordförandeskapet information om covid-19-pandemins inverkan på idrotten.

Sedan kommer den danska delegationen, med stöd från de finska och svenska delegationerna, att informera om ett nordiskt initiativ, att göra ett uttalande om behovet av öppenhet och demokrati i internationella idrottsförbund. Det initiativet kommer från den danska idrottsministern, och uttalandet har undertecknats av de fem nordiska idrottsministrarna. Under denna information ges även möjlighet för idrottsministrar från EU:s medlemsstater att, om så önskas, att ansluta sig till uttalandet.

Avslutningsvis kommer den franska delegationen att informera om det kommande ordförandeskapets arbetsprogram.

Anf. 192 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar för informationen.

Vi vill tacka kultur- och demokratiministern lite särskilt i dag. Vi antar att det här blir det sista EU-nämndsmötet som kultur- och demokratiministern deltar vid, åtminstone under den här mandatperioden. Vi vet inte. Det kan ju hända saker. Ett stort tack till kultur- och demokratiministern med medarbetare för gott och konstruktivt samarbete, och jag önskar lycka till i framtiden. Men först och främst önskar jag lycka till vid rådsmötet, och inte minst en trevlig och trivsamt helg!

Anf. 193 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Tack detsamma!

§ 1 Transport-, telekommunikations- och energifrågor

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	1
Anf. 3 LOTTA OLSSON (M).....	1
Anf. 4 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 6 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	2
Anf. 7 ANNIKA QARLSSON (C).....	2
Anf. 8 CAMILLA BRODIN (KD).....	3
Anf. 9 DANIEL RIAZAT (V).....	3
Anf. 10 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 11 MARIA NILSSON (L).....	4
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 13 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD).....	4
Anf. 14 LOTTA OLSSON (M).....	4
Anf. 15 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	4
Anf. 16 DANIEL RIAZAT (V).....	5
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 18 LOTTA OLSSON (M).....	5
Anf. 19 ANNIKA QARLSSON (C).....	6
Anf. 20 CAMILLA BRODIN (KD).....	6
Anf. 21 DANIEL RIAZAT (V).....	6
Anf. 22 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD).....	6
Anf. 23 MARIA NILSSON (L).....	6
Anf. 24 ANNIKA QARLSSON (C).....	7
Anf. 25 MONICA HAIDER (S).....	7
Anf. 26 AMANDA PALMSTIERNA (MP).....	7
Anf. 27 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 28 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	7
Anf. 29 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 30 LOTTA OLSSON (M).....	8
Anf. 31 CAMILLA BRODIN (KD).....	8
Anf. 32 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	8
Anf. 33 DANIEL RIAZAT (V).....	9
Anf. 34 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 36 CAMILLA BRODIN (KD).....	9
Anf. 37 LOTTA OLSSON (M).....	9
Anf. 38 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD).....	9
Anf. 39 MARIA NILSSON (L).....	9
Anf. 40 ANNIKA QARLSSON (C).....	10
Anf. 41 DANIEL RIAZAT (V).....	10
Anf. 42 AMANDA PALMSTIERNA (MP).....	10
Anf. 43 MONICA HAIDER (S).....	10
Anf. 44 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	10
Anf. 45 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 46 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	11
Anf. 47 LOTTA OLSSON (M).....	11

Anf. 48	CAMILLA BRODIN (KD)	11
Anf. 49	MARIA NILSSON (L)	11
Anf. 50	ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD)	12
Anf. 51	ANNIKA QARLSSON (C)	12
Anf. 52	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	12
Anf. 53	AMANDA PALMSTIERNA (MP)	13
Anf. 54	DANIEL RIAZAT (V)	13
Anf. 55	ORDFÖRANDEN	13
Anf. 56	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	13
Anf. 57	ORDFÖRANDEN	13
Anf. 58	CAMILLA BRODIN (KD)	14
Anf. 59	ORDFÖRANDEN	14
Anf. 60	LOTTA OLSSON (M)	14
Anf. 61	MARIA NILSSON (L)	14
Anf. 62	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	14
Anf. 63	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 64	LOTTA OLSSON (M)	15
Anf. 65	ANNIKA QARLSSON (C)	15
Anf. 66	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 67	LOTTA OLSSON (M)	15
Anf. 68	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 69	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	16
Anf. 70	DANIEL RIAZAT (V)	16
Anf. 71	AMANDA PALMSTIERNA (MP)	17
Anf. 72	CAMILLA BRODIN (KD)	17
Anf. 73	ORDFÖRANDEN	17
Anf. 74	CAMILLA BRODIN (KD)	17
Anf. 75	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	17
Anf. 76	ORDFÖRANDEN	17
Anf. 77	AMANDA PALMSTIERNA (MP)	17
Anf. 78	DANIEL RIAZAT (V)	18
Anf. 79	ANNIKA QARLSSON (C)	18
Anf. 80	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 81	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	18
Anf. 82	ORDFÖRANDEN	18
§ 2 Transport-, telekommunikations- och energifrågor		19
Anf. 83	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 84	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	19
Anf. 85	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 86	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	19
Anf. 87	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 88	ÅSA COENRAADS (M)	19
Anf. 89	DANIEL RIAZAT (V)	20
Anf. 90	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 91	DANIEL RIAZAT (V)	20
Anf. 92	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 93	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	20
Anf. 94	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 95	Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	20
Anf. 96	ÅSA COENRAADS (M)	21

Anf. 97 DANIEL RIAZAT (V).....	21
Anf. 98 ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 99 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	21
Anf. 100 ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 101 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	22
Anf. 102 ORDFÖRANDEN.....	22
Anf. 103 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	22
Anf. 104 ÅSA COENRAADS (M)	22
Anf. 105 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	22
Anf. 106 ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 107 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	23
Anf. 108 ORDFÖRANDEN.....	23
Anf. 109 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	23
§ 3 Transport-, telekommunikations- och energifrågor	24
Anf. 110 ORDFÖRANDEN.....	24
Anf. 111 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	24
Anf. 112 ORDFÖRANDEN.....	25
Anf. 113 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	25
§ 4 Utrikes frågor – handel	26
Anf. 114 ORDFÖRANDEN.....	26
Anf. 115 Statsrådet ANNA HALLBERG (S)	26
Anf. 116 ORDFÖRANDEN.....	26
Anf. 117 Statsrådet ANNA HALLBERG (S)	26
Anf. 118 HANS ROTHENBERG (M).....	27
Anf. 119 ANNIKA QARLSSON (C).....	28
Anf. 120 DANIEL RIAZAT (V).....	28
Anf. 121 CAMILLA BRODIN (KD).....	28
Anf. 122 Statsrådet ANNA HALLBERG (S)	28
Anf. 123 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	29
Anf. 124 DANIEL RIAZAT (V).....	29
Anf. 125 Statsrådet ANNA HALLBERG (S)	29
Anf. 126 ORDFÖRANDEN.....	29
Anf. 127 Statsrådet ANNA HALLBERG (S)	29
Anf. 128 ORDFÖRANDEN.....	30
§ 5 Utbildning, ungdom, kultur och idrott	31
Anf. 129 ORDFÖRANDEN.....	31
Anf. 130 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	31
Anf. 131 ORDFÖRANDEN.....	31
Anf. 132 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	31
Anf. 133 ORDFÖRANDEN.....	32
Anf. 134 ROBERT STENKVIST (SD).....	32
Anf. 135 ORDFÖRANDEN.....	33
Anf. 136 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	33
Anf. 137 ORDFÖRANDEN.....	33
Anf. 138 ROBERT STENKVIST (SD).....	33
Anf. 139 ORDFÖRANDEN.....	34
Anf. 140 Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	34

Anf. 141	DANIEL RIAZAT (V).....	34
Anf. 142	ORDFÖRANDEN.....	34
Anf. 143	Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	35
Anf. 144	ORDFÖRANDEN.....	35
Anf. 145	Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	35
Anf. 146	ORDFÖRANDEN.....	36
Anf. 147	Utbildningsminister ANNA EKSTRÖM (S)	36
§ 6 Utbildning, ungdom, kultur och idrott		
		37
Anf. 148	ORDFÖRANDEN.....	37
Anf. 149	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	37
Anf. 150	ORDFÖRANDEN.....	37
Anf. 151	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	37
Anf. 152	ANN-BRITT ÅSEBOL (M).....	38
Anf. 153	CAMILLA BRODIN (KD).....	38
Anf. 154	ORDFÖRANDEN.....	38
Anf. 155	ROBERT STENKVIST (SD).....	38
Anf. 156	DANIEL RIAZAT (V).....	38
Anf. 157	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	39
Anf. 158	ORDFÖRANDEN.....	39
Anf. 159	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	39
Anf. 160	ORDFÖRANDEN.....	39
Anf. 161	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	40
Anf. 162	ROBERT STENKVIST (SD).....	40
Anf. 163	ORDFÖRANDEN.....	40
Anf. 164	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	41
Anf. 165	ROBERT STENKVIST (SD).....	41
Anf. 166	ORDFÖRANDEN.....	41
Anf. 167	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	41
Anf. 168	ORDFÖRANDEN.....	41
Anf. 169	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	41
Anf. 170	ORDFÖRANDEN.....	42
Anf. 171	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	42
Anf. 172	ORDFÖRANDEN.....	42
Anf. 173	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	42
Anf. 174	ROBERT STENKVIST (SD).....	43
Anf. 175	ANN-BRITT ÅSEBOL (M).....	43
Anf. 176	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	43
Anf. 177	CAMILLA BRODIN (KD).....	43
Anf. 178	ANN-BRITT ÅSEBOL (M).....	44

Anf. 179 ROBERT STENKVIST (SD).....	44	2021/22:14
Anf. 180 ORDFÖRANDEN.....	44	<u>26 november</u>
Anf. 181 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	44	
Anf. 182 ORDFÖRANDEN.....	45	
Anf. 183 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	45	
Anf. 184 ORDFÖRANDEN.....	46	
Anf. 185 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	46	
Anf. 186 ORDFÖRANDEN.....	46	
Anf. 187 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	47	
Anf. 188 ORDFÖRANDEN.....	47	
Anf. 189 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	47	
Anf. 190 ORDFÖRANDEN.....	47	
Anf. 191 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	48	
Anf. 192 ORDFÖRANDEN.....	48	
Anf. 193 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	48	